150

Livy—Perioche Omnium Librorum Titi Livii Patavini [Summaries of the History of Titus Livy]. A Fine Latin Manuscript by an ITALIAN SCRIBE OF THE XV. CENTURY, written IN ROMAN LETTERS OF THE RENAISSANCE SCHOOL, on 35 leaves of white vellum, long lines, 32 lines to the full page, *with numerous small initials in red and blue*, AND 14 LARGE PAINTED AND ILLUMINATED INITIALS, small folio, IN THE ORIGINAL VENETIAN BINDING, STAMPED LEATHER OVER OAK BOARDS, BOTH SIDES STAMPED WITH A SARACENIC ROPE DESIGN AND A CIRCULAR CENTREPIECE, gold edges, £25. *Sæc XV.*

The rope design is sprinkled with gold dots, an innovation of Venetian binding of about the year 1475. The illuminated initials are charming, and very characteristic of the type to which they belong. The first is a rustic A in blue on burnished gold ground. The upper part of the letter intertwined with green vine scrolls, the lower portion with similar pink scrolls. In all the other cases the initials are of gold on grounds of green, blue and pink, sprinkled with small white dots, the letters interlaced with white vine scrolls.

The actual manuscript is an early example of the Renaissance script just at this time coming into vogue with the scribes of Italy, and remarkable for its clearness and pliability.

Summaries of Livy's History

15th century

Venetian binding about 1475

[redacted]

17 5 fl.

Ld. N7fr

ADVENTVS Enee in Italiam
et reſ geſte primo continẽtur Aſca:
nii regnũ albe Italie: et deinceps
ſiluiorum. Numitoriſ filia a marte
compreſſa. Nati Romuluſ et Remuſ.
Amuliuſ obtruncatuſ. Vrbs a Ro
mulo condita. ſenatuſ lectuſ. Cum
ſabiniſ bellatũ. ſpolia opima Ioui
feretrio lata. in centurias pplſ diui
ſus. fidenates ac ueienteſ uicti. Romuluſ cõſecratuſ. Nũma
Pompiliuſ ritus ſacroꝝ tradidit. porta ianꝫ clauſa. Tullus
hoſtiliuſ albanoſ diruit trigeminoꝝ pugna. Titi Suffecii
ſuppliciũ. idem Tulluſ fulmine cõſũptuſ. Ancuſ Marcuſ lati
noſ deuicit. Oſtiã ↄdidit. Tarquiniuſ priſcuſ latinoſ deuicit.
ac ↄfecit. Finitimoſ deuicit. muroſ et cloacaſ fecit. Seruio Tul
lio caput arſit. veienteſ deuic. et pptm in claſſeſ diuiſit. edem
Diane dedicauit. Tarquiniuſ ſupbuſ occiſſo Tullio regnum
inuaſit. Tullie ſceluſ i pñem. Turnuſ herdoniuſ p Tarquiniũ
occiſuſ. bellũ cũ uolſciſ. fraude ſexti Tarquinii Gabii direpti.
Capitoliũ incoatũ. terminuſ et iuuenta ea re moueri nõ po
tuerũt. Lucretia ſe occidit. ſupbi expulſi. regnatũ eſt anniſ
.cclv. Latiniſ uictiſ montẽ aduentinũ aſſignauit. fineſ p
tulit. Oſtiaꝫ coloniaꝫ deduxit. Cerimoniaſ a numa iſtitutaſ
renouauit. Hic tentande ſciẽtie actius nauius auguriſ cauſuit fertur.
ↄſuluiſſe eum an id de quo cogitaret effici poſſ. Quod cum
ille fieri poſſe dixiſſet. iuſſiſſe eũ nouacula cotẽ pcidẽ idq
ab Anco ptiniuſ factũ. regnauit anniſ xxiiii. Eo regnante
Nicomede Marathi Corinthii filius a Tarquiniiſ etruſcie ciuita
te Romaꝫ uenit. et in amicitiã Anci receptuſ Tarquinii priſci
nomẽ ferre cep. Et poſt mortẽ Anci regnũ excepit. centũ p
treſ elegit. Latinoſ ſubegit. lucoſ icircõ edidit. equitũ cẽturiaſ

amplíauit. Vrbē muro circūdedit. cloacaſ fecit. occiſuſ eſt
ab Anci filíiſ. cū regnaſſet annis. xxxviii. Succeſſit ei Ser-
uius Tullius, natuſ ex captiua nobili coriolana. Cui puero
ad huc ĩcunis poſito cap̄ arſiſſe traditū eſtat. Is cenſū p̄mu;
egit. Luſtrū ꝯdidit, quo cenſa. lxxx.ᵐ ciuiū capita eſſe dicūt.
Pomeriū protulit. colleſ urbi adiecit, Quirinalē Mineruā-
lem Eſquilinū. templū Diane cū latinis ĩ auentino fec̄ ĩterfectuſ
eſt a Lutio Tarquinio p̄sci filio. cōſilio filie ſue Tullie cū regna-
ſſet annis. xliiii. Poſt hūc Lucius Tarquinius ſupbus, neq; pa-
trum neq; ppl̄i iuſſu regnū ĩuaſit. armatoſ circa ſe ĩcuſtodi-
a; ſui hūit. bellū cū uolſcis geſſit. et ex ſpoliis eoꝝ, templu;
ĩ Capitoliū Ioui fecit. Gabioſ dolo ĩpt̄ate ſua redegit. Huius
filiiſ delphoſ pfectis et cōſulētib; q̄s eoꝝ Rome regnatuꝰ eſſet.
dictū ē eū regnatuꝝ q p̄mū matrē oſculatꝰ eēt. Quod reſpo-
nſu; cū ipi alr̄ interpetrarent. Iunius brutuſ q cū his pfectꝰ
erat, plapſū ſe ſimulauit. et terra; oſculatꝰ eſt. Idq; fc̄m eue-
ntꝰ eiꝰ rei comprobauit. Nam cū impotentᵉ ſe gerendo Tarquiꝰ
ſupbus oīs ĩodiū ſui adduxiſſet adultimū pp̄ expugnatā noc-
turna ui a Sexto filio eiꝰ Lucretie pudicitiā, que ad ſe uocato
patre Tricipitino et uiro collatino obteſtataq; ne inulta mo-
rs eius eſſet, cultro ſe ĩterfecit. Bruti opa maxᵉ expulſuſ eſt.
cū regnaſſet annis. xxv. Tum cōſuleſ p̄mi creati ſt̄. L. Iunius
brutuſ et. L. Tarquiniꝰ Collatinus.

BRutuſ iureiurando ppl̄m aſtrinxit neminē regna-
re paſſuꝝ. Tarquiniū collegā ſuū pp̄ affinitatē tarqui-
oꝝ ſuſpectū coegit ꝯſulatu ſe abdicare et ciuitate excedere.
Bona regū diripi iuſſit. Agrū marti ꝯſecrauit. q̄ campꝰ
Martius nominatꝰ eſt. Adoleſcenteſ nobileſ ĩquib; ſuoſ q̄; et
friſ et filioſ qui ꝯiurauerāt de recipiēdis Tarquiniis ſecuri pcuſ-
ſit. Seruo Indici cui uindictio nom̄ fuit, libertatē dedit. ex
cuiꝰ noīe uindcā appl̄āta ē. Cū aduerſus regeſ q̄ cōtractis
ueientiu; et Tarquienſiū copiis bellū ĩtulerat, exercitū dux-

isset in aciem. cũ Arũte filio supbi conmortuus est, euq; ma
tronę anno luxerũt. L. Valerius ɔsul legẽ de prouocatõe ad
pptm tulit. Capitoliũ dedicatũ ẽ. Porsena clusinoꝝ rex bello
p tarquiniis suscepto cũ ad ianiculũ uenisset. ne Tiberim transi
ret uirtute coclis horatii phibitus ẽ. Qui dũ alii pontẽ Sub
licium rescinduñt solꝰ etruscos sustinuit. et ponte rupto armatꝰ
ĩ flumen se misit et ad suos trãsnauit. Alterũ accessit uirtutis exe
mplũ ĩ mucio qui cũ ad feriẽdũ psenã castra hostiũ intrasset.
occiso scriba quẽ regẽ esse existimauerat comprensus impositã
manũ altarib; ĩ quib; sacrificatũ erat exuri passus est. dixitq;
trecentos tales esse. Quoꝝ admiratõe coactꝰ Prosena pacis ɔditi
ones ferre bellũ õmisit acceptis obsidib; ex qb; uirgo una Cloelia
deceptis custodib; p Tiberim ad suos transnauit. Et cũ reddita es
set Porsene honorifice remissa equestri statua donata ẽ. Aduer
sus Tarquiniũ supbũ cũ latinoꝝ exercitu bellũ ĩferentẽ Aulus Post
umius dictator psperę pugnauit. Appius claudiꝰ ex Sabinis ro
mã trãsfugit. Ob hoc claudia trib; edicta ẽ, nũsq; tribuũ ampli
atꝰ ẽ ut essẽt. xxi. Plebs cum pp nexos ob es alienũ ĩ sacrum
montẽ se cessisset. cõsilio Menenii Agrippę a seditione reuoca
ta est. Idem Agrippa cũ decessisset. pp paupertatẽ publico im
pendio elatꝰ est. Tribuni pl. p. creati st. Oppidũ uulscoꝝ corioli
captũ est uirtute et opa. Gn. Martii qui ob hoc coriolanus uo
catus est. J. Latinus uir de plebe cũ ĩ uisu admonitus ut de
quibusdã religionib; ad senatũ pferret et neglexisset amisso
filio debil' fcũs postq delatus ad senatũ lectica eadẽ illa ĩdica
uerat usu pedũ recepto domũ reuersus est. Cum. Gn. Martiꝰ
Coriolanus qui ĩ exiliũ erat pulsus dux Volscoꝝ fcs exercitũ
hostiũ urbi admouisset. et missi ad eũ pmũ legati postea sa
cerdotes frustra depcati essẽt ne bellũ patrię inferret. Ueturia
mater et uolumnia uxor impetrauerũt ab eo ut recederet.
Lex agraria pmũ lata est. Spurius Cassius uir ɔsularis regni
crimine damnatꝰ est necatꝰq;. Ilia uirgo uestalis ob incestũ

uiua de foſſa eſt. Cum uicini hoſteſ ueienteſ ĩcomodi magiſ q̃ graui eſſet / familia fabioꝝ id bellũ gerendũ depopoſcit. miſit q: ĩ id. ccc vi. armatoſ. qui ad cremerã pret' unũ ab hoſtib; ceſi ſt. Appiuſ Claudiuſ conſul cũ aduerſuſ Volſcoſ ꝯtumatia exercit' male pugnatũ eſſet. decimũ queq: militũ fuſte pcuſſit. Reſ ꝑterea aduerſuſ Volſcoſ / et hernicoſ et ueienteſ et ſeditiones inter patreſ plebemq: ꝯtinet.

SEditiones de agrariiſ legib; fuere. Capitoliũ ab exulib; et ſeruiſ occupatũ / ceſiſ hiſ receptũ eſt. Cenſuſ bis actuſ eſt. priore luſtro cenſa ſũt ciuiũ capita .vııı. milia / ııı. lxxx. .dccxıııı. ꝑter orboſ orbaſq: ſequẽti . cxvıı . milia . ccxvıııı. Cũ aduerſuſ equoſ reſ male geſta ẽẽt. L. Quintiuſ Cincinatuſ dictator fc̃uſ / cũ rure intent' opi ruſtico ẽẽt / ad id bellũ gerẽdum arceſſit' eſt. Cum. Gn. Js uictos hoſteſ ſubiugũ miſit. Tribunoꝝ plebiſ nũs ampliat' eſt / ut eſſet decem. xxxvı. anno a ꝑmiſ t'bunis plebiſ. petitiſ ꝑlegatoſ / et allatiſ atticiſ legib; ad ꝯſtituendas eaſ ꝑponẽdaſq: decem uiri ꝑcõſulib; ſine ulliſ aliiſ magiſtratib; creati. nono . ccc . anno q̃ roma ꝯdita erat. Et ut a regibuſ ad cõſuleſ. ita a ꝯſulib; ad decẽ uiroſ Jmpiũ tranſlatũ. Hi decem tabuliſ poſitiſ cũ modeſte ſe ĩ eo honore geſſiſſẽt / et ob id in alteꝝ q̊ꝫ annũ eũdẽ eſſe magiſtratũ placuiſſet. decẽ adiectiſ. qui cũ complura impotenter feciſſẽt magiſtratũ noluerũt deponẽ. et ĩ tertiũ ãnum retinuerũt / donec ĩ uito eoꝝ impio finẽ attulit libido Appii claudii. qui cũ ĩ amore uirginie uirginiſ ĩcidiſſet / ſeruo qui eam ĩſeruitutẽ peteret ordinato neceſſitatẽ patri eı' uirginio impoſuit. qui rapto ex taberna ꝑxĩa cultro filiã cecidit / cum aliter eniꝫ facere nõ poſſet. ne ĩ poteſtatẽ ſtrupri illaturi ueniret. Hoc taꝫ magne ĩ iurie ex° plebs ꝯcitata / mõteꝫ aduentinũ occupauit / coegitq: decẽ uiroſ abdicare ſe magĩratu. Ex qb; appiuſ q̊ ꝑpetuã penã metuerat ĩ carcerẽ ꝯiect' eſt / ceteri ĩ exiliũ acti. Res preterea ꝯtra Sabinoſ et Volſcoſ ꝓſꝑe geſtaſ ꝯtinet. et parũ honeſtũ ꝑpli. ro. iudiciũ. qui iudex inter ardeateſ et ariciuoſ ſumptũ.

agrū de quo ambigebatᷣ ſibi adiudicauit.

LEx de ꝯnubio patrum et plebiſ atribuniſ ꝯtentione ma-
gna patribꝫ repugnātibꝫ ꝑlata ē. Aliquot anniſ a tribu-
niſ pl' reſ. pp. rō. domi militieq; ꝑ hoc genꝰ magiſtratꝰ adminiſtra-
ta eſt. Itē cenſoreſ tūc pmū creati ſt. Ager ardeati nuſ pp iudi-
tio ablatuſ miſſiſ ī eū coloniſ reſtitutꝰ ē. Cū fame pp. rō. laboraret
Spuriuſ Manliuſ eqs. pp. rō. frumētū. pp. ſuo ī penſa largitꝰ ē. et ob
factū ꝯcilata ſ' plebe a. Gn. Yulio et hala magri equitū iuſſu Quin-
tii Cicinnati dictatoriſ occiſuſ eſt. T. Minutiuſ iudex boue aura-
ta donatꝰ ē. Legatiſ romanoꝝ a fidenatibꝫ occiſiſ qm̄ ob rē. p. mor-
te occubuerūt ſtatue ī roſtriſ poſite ſt. Coſſuſ corneliuſ tribunuſ mi-
litū occiſo Talumnio uejentiū rege opima ſpolia ſecūda retulit
M. Emiliꝰ dictator cenſure honorē q antea ꝑ quinqniū gere-
bat anni et ſex mēſiū ſpatio finito ob eā rē a cenſoribꝫ notatuſ eſt.
Fidene ī poteſtate redacte eaq; coloni miſſi ſt. qbꝫ occiſiſ fidena-
teſ cū defeciſſet. ab M. Emilio dictatore uicti ſt et fidene capte.
Coniuratio ſuoꝝ oppreſſa ē. Poſtumiuſ tribunuſ militū pp cru-
delitatē ab exercitu occiſuſ ē. Reſ pterea geſtaſ aduerſuſ volſcoſ
et fidenateſ et lapſes continet.

IN obſidione ueioꝝ tabernacula militibꝫ facta ſūt. Ea reſ
cum eſſet noua indignationū tribunoꝝ pleb mouit qre-
ntiū nō dari plebi nec ꝑ hyemem militibꝫ requiē. eqteſ tū pmū
equiſ ſuiſ mereri ceperūt. Cū ī undatio ex lacu albano facta eēt.
vateſ qui eā rē interpretaretᷣ ab hoſtibꝫ captꝰ ē. furiuſ camillus
dictator decē anniſ obſeſſoſ ueioſ cepit. Simulacrū rome tranſt-
ulit decimā pde Delphoſ Apollini miſit. Itē tribunꝰ militū cū
faliſcoſ obſideret proditoſ hoſtiū filioſ parentibꝫ remiſit. ſtatī-
q; deditione fcā faliſcoꝝ uictoriā iuſtitia ꝯſecutꝰ eſt. Cū alter
ex cenſoribꝫ. C. Iuliuſ deceſſiſſet in locū eiuſ. M. Corneliuſ
ſuffectꝰ eſt. Nec id poſtea factū ē. qm̄ eo luſtro ab galliſ roma cap-
ta ē. furiuſ camilluſ cū dieſ ei ab. L. Apulleio tribuno pl. dic-
ta eēt ī exiliū abit. Cū galli ſenoneſ Cluſiū obſiderēt. et legati ab

ſenatu miſſi ad cōponēdā īnt eoſ et cluſi noſ pacē pugnanteſ ꝯ
tra galloſ ī acie Cluſinoꝝ ſteterūt. Hoc fc̄o ꝯcitati ſenoneſ / urbē
īfeſto exercitu petierūt. fuſiſq; ad ardeā romaniſ cepere ur-
bem / pter Capitoliū / ī q̊ ſe iuuent̄ ꝯtulerat. maioreſ natu cū
īſignib; honoꝝ q̊ſ q̄ſq; geſſerat / ī ueſtibuliſ ediū ſedenteſ ceciderunt.
Et cū p aduerſā; ptē Capitolii iā; īſūmū; euaſiſſet. pdi
ti clangore anſeꝝ. M. Manlii pcipue opa detecti ſt̄. Coactiſ
deinde p famem romaniſ deſcendē. et cū pondus auri daret / ut
hoc pcio finē obſidioniſ emerēt. furiuſ camilluſ dictator abſēſ
creatus / īter ipm colloquium / q̊ de paciſ ꝯdictionib; agebat / cū
exercitu uenit / et galloſ poſt ſeptimū mēſeꝫ Vrbe expulit /
ceciditq;. Dictū ē ad ueios migrandū ēē / pp īcenſā; et dir-
uptā; urbem. quod cōſiliū Camilo autore diſcuſſū ē. Mouit
pplm uociſ q̊; omen ex Centurione audite / qui cū īfoꝝ ueniſſ
ſoꝝ manipularib; ſuiſ dixerat. Sta mileſ hic optime manebi-
muſ. Edeſ ioui Capitolino fc̄a ē / q̊ ante urbeꝫ captā uox a
udita erat / aduentare galloſ. /

R Es aduerſus uolſcoſ et equoſ et pneſtinoſ / pſpe geſtaſ
cōtinet. Quatuor tribuſ adiecte ſt̄. Stellatina / Fromen-
tina / Sabbatina / Arnieſis / M. Mālius q̊ Capitoliū a galliſ de-
fenderat cū oſtrictoſ ere alieno liberaret / nexoſ exſolueret / crimi-
ne affectati regni damnat̄ de ſaxo deiect̄ ē. In cui' notā ſenat̄
ꝯ. factū ē / ne cui de Manlia gente Manlii cognom eēt. C. Lici-
niuſ et. L. Sextius tribuni pleb / legē pmulgauerūt ut ꝯſuleſ exple-
be fierēt / qui ex ptrib; creabant. eāq; / cū magna cōtentiōe repu-
gnantib; ptrib; / cū iidē tribuni pleb p quinq̄nniū ſoli magiſtratuſ
fuiſſet / ptulerūt. Et pmuſ explebe conſul. L. Sextiuſ creat̄ eſt
lata ē / & altera lex / ne cui plus q̄ngentiſ iugeribuſ agri / li-
ceret poſſidere. /

D Vo noui magiſtrat̄ adiecti ſt̄ / pretura & curuliſ edilitas.
Peſtilentia ciuitas laborauit. eāq; īſignē fecit morſ fu-
rii Camilli. Cui' reꝫ ediū et finis / cū p nouaſ religioneſ q̄reret.

ludi ſcenici tũ p̃mũ fc̃i ſũt. Cũ dieſ. L. Manlio dc̃a eẽt & ab. M.
Pomponio tribuno pl' pp dilectũ acerbe actũ. & T. Manliuꝫ
ruſ relegatũ ſiñ ullo crimine adoleſcenſ ip̃e cui' relegatio pr̃i
obiicebatur / venit ĩcubiculũ tᵒbuni ſtricto q; gladio coegit
eũ ĩ iuba ſua iurare ſe nõ pſeueratuꝝ ĩ accuſatõe. Tũc oĩa p̃-
cioſa miſſa ſt̃ ĩ p̃altã; voraginẽ urbiſ romane. In eã; curtiuſ
armatuſ ſedenſ equo ſeſe p̃cipitauit. Expleta / Tituſ Lutiuſ
Maniuſ adoleſcẽſ qui pr̃ẽ a tribunitia uexatõe uindicauat.
9t gallũ p̃uocantẽ aliquẽ ex militib; romaniſ ĩ ſingulare cert-
amen iuit / eiq; occiſo / torquẽ aureũ detraxit. quẽ ip̃e poſtea
tulit. et ex eo torquat' uocat' eſt. Due trib; adiecte Pomponia &
publitia. Liciniuſ ſtolo lege lata damnat' ẽ / q; pluſ quĩgentiſ
iugerib; agri poſſideret. M. Valeriuſ tribunuſ militũ / gallũ aqᵒ
p̃uocatuſ erat / inſidente galee coruo et unguib; roſtroq; hoſtẽ ĩfe
ſtantẽ / occidit. & ex eo corui nomẽ accepit / 9ſulq; p̃xĩo anno / cũ
annoſ. xxiii. h̃ret / ob uirtutẽ creat' ẽ. Amicitia cũ carthaginen-
ſib; iucta ẽ. Campani cũ ab ſamnitibuſ bello urgerent / auxilio
aduerſuſ eoſ ab ſenatu petito. cũ id nõ impetrarẽt / urbẽ et agroſ
ppᵒ. rᵒ. dediderũt. Ob quã cã; / ea q̃. pp. r. fcã eſſet / defendi bello
adũſuſ Samniteſ placuit. Cũ ab aulio Cornelio cõſule / exercituſ
ĩ locũ iniquũ deduct' ĩ magno diſcrimine eẽt / Decii Muẽne
tribuni militũ op̃a ſuat' ẽ. qui occupato colle ſup id iugum
in qᵒ Saniteſ 9ſederãt / occaſionẽ Cõſuli ĩ equiorẽ locũ / euade-
ndi dedit. ip̃e ab hoſtib; circũſeſſuſ ſeſe eripuit. Cũ milites
romani qui Capue ĩ preſidio relicti erãt / de occupanda ea ur-
be 9ſpiraſſet / et detecto 9ſilio metu ſupplitii a ppᵒ. rᵒ. defeciſſet.
p M. Valeriũ coruinũ dictatorẽ / q 9ſilio ſuo eoſ a furore reuocauat.
patrie reſtituti ſt̃. Reſ p̃terea 9t hernicoſ et gallioſ / et tiburceſ &
p̃uernateſ & tarquieſeſ et ſamniteſ et uolſcoſ pſp̃e geſtaſ 9tinet.

LAtini cũ campaniſ defecere et
miſſiſ legatiſ ad ſenatũ 9ditionẽ tulerũt ut ſi pacẽ ha
bere uellet alteꝝ ex latiniſ 9ſulẽ faceret. Qua legatione

plata, pretor eoꝝ armiſ de Capitolio ita pͣlapſuſ eſt. ut examin-
aret. Tituſ Manliuſ ꝯſul filiū qꝛ ꝯtra edictū eiuſ adūſuſ latin-
oſ pugnauerat quiuſ pſpe pugnaſſoꝝ. ſecuri pcuſſit. laborantibꝫ
ī acie romaniſ. P. Deciuſ tūc ꝯſul cū Manlio deuouit ſe pexa-
tu. et cōcitato equo cū ī medioſ hoſteſ ſe ꝯtuliſſ& interfectuſ
morte ſua romaniſ uictoriā reſtituit. Latini ī deditionē uenerūt.
Tito Manlio ī urbē reuerſo nemo ex iuuentute obuiā pceſſit.
Minutia uirgo ueſtaliſ ī ceſti damnata eſt. Auſonibuſ uictiſ in
oppido caleſ. capto Caleſ colonia deducta eſt. Itē fregelle colon-
ie deducte ſt. Veneficiū quo plurimū matronaꝝ depnſū ē. ex qbꝫ
plurime ſtatī epotiſ medicaminibꝫ pierūt. Lex de venefitio tūc
pͥmū ꝯſtituta ē. Priuernatibꝫ cū rebellaſſent uictiſ ciuitaſ da-
ta eſt. ut deleta ē. Neapolitani bello et obſidione uicti in dedi-
tionē uenerūt. Q. Publio q eoſ obſederat primo et impiū pla-
tū ē et pcōſuli triumphuſ decret᷒. Plebs nexu liberata ē pp. L. pa-
pirii creditoriſ libidinē qui. C. Publio debitori ſuo ſtuprū in-
ferre uoluerat. Cum. L. Papiriuſ curſor dictator reuerſuſ ī ur-
bē ab exercitu ēēt pp auſpitia repetenda. Quintuſ fabiuſ ma-
giſter eqtū occaſiōe bene gerende rei ī uitatuſ ꝯtra edictū eiuſ
pſpe adūſuſ Samniteſ pugnauit. Ob eā cā cū Dictator de magro
eqtū ſuppliciū ſumpturuſ uideret. Fabiuſ romā pfugit et cūpa-
rū eā proficeret ppͥ pcibꝫ donat᷒ ē. Et reſ preterea ꝯtra Sam-
niteſ pſpe geſtaſ continet.

Vecturiuſ Spuriuſ Poſtumiuſq; ꝯſuleſ apud furcaſ ca-
udinaſ deducto ī locū tacitū exercitu cū ſpeſ nulla ēēt
euadendi, federe cū Samnitibꝫ fcō et ſecentiſ eqtibꝫ romaniſ ob-
obſidibuſ datiſ, ita exercitū abduxerūt ut omēſ ſub iugū mit-
terent. Hi deīq; auctore ſpurio Poſtumio ꝯſule q ī ſenatu ſua-
ſerat ut eoꝝ deditione quoꝝ culpa tā deforme feduſ ictū erat
publica fide liberaret. cū duobuſ tribuniſ pleb᷒ et omnibuſ q
feduſ ſpoponderat dediti Samnitibꝫ nō ſt recepti. Nec mlto
poſt fuſis a papirio curſore Samnitibꝫ et ſub iugum miſſiſ.

receptiſq; ſexcentiſ equitib; romaniſ/ qui obſides dati erāt/
pudor flagitii p̄oriſ abolitus ē. Trib; due adiecte ſ. Offentina
& faleria. Sueſſa et Pontias colonie deducte ſūt. Appius Cla-
udius cenſor aquā p̄duxit uiā ſtatuit q̄ Appia uocata ē. Li-
bertinoꝝ filioſ in ſenatū legit. Jdō q; qm̄ iſ ordo indignus in-
quinatus uidebat̄ ſequētis anni ꝯſules īſenatū obſuauerūt/ q;-
admodū an̄ p̄xios cenſores fuerat. Res p̄ter ea ꝯtra apulos/
etruſcos/ et umbros/ & marſos/ & pelignos/ et eq̄s/ & Samnites
quib; fedus reſtitutū eſt. p̄ſp̄e geſtas ꝯtinet. flauius ſcriba liber-
tino patre natus/ edilis curulis fuit/ p̄forenſem factionē creat̄.
que cū comitia et campū turbaret/ & in his pp nimias uires
dominaret̄ a. Q. fabio cenſore ī quatuor tribus redacta ē. eaq;
res fabio Maxīo nom̄ dedit. Jn hoc libro mētionē h̄t Alexandri
qui temporib; his fuit. & eſtimatis pp. rō. uirib; que tūc erant
collegit. ſi Alexander ī Jtalia traieciſſet nō tam ei uictoria de pp.
rō. q̄ de his gentib; quas ad orientē imp̄io ſuo ſubiecerat.

COlonie deducte ſūt Sora & Alba et carſioli/ marſi ī dedi-
tionē accepti ſ. Collegiū Augurū ampliatū eſt/ ut ēent
noue cū antea quaterni fuiſſet. Lex de p̄uocatōe ad p̄plm a Mure-
na ꝯſule p̄cio tūc lata ē. Due trib; adiecte ſūt Amenſis et Terren-
ti a. Samnitib; bellū indictū ē. et ad uſus eos ſepe p̄ſp̄e pugnatū.
Cū aduerſus etruſcos umbros/ Samnites/ gallos/ P. Decio et Q.
fabio ducibus pugnaret̄ et romanus exercit' ī magno diſcrimine
eēt. P. Decius ſecut' p̄ris exēplū deuouit ſe p̄ exercitu/ et morte ſua/
uictoriā ei' pugē pp. r. dedit. Papiri' curſor Samnitū exercitū q̄ d' iure-
iurand oſtrict' ſuo maiore ꝯſtātia uirtutis pugn̄et ī aciē deſcēderat
fudit. Cēſ' act' ē luſtrū ꝯditū cēſa ſ̄ capita. cclxxii. milia. &. cccxx.

[C]VM FABIVS
Gurges cōſul male aduerſus Samnites pugnaſſet
et ſenatus de remouēdo eo ab exercitu ageret/ fabi-
us maxim' p̄r ei' dep̄cat' hāc filii ignominiā/ eo
max̄ ſenatū mouit/ q' ituꝝ ſe filio legatū pollicet'

eſt. Jdq: ꝯſtitit/ ut eiꝰ ꝯſiliis et opa filiuſ ꝯſul adiutuſ/ ceſiſ Sam-
nitib; triumphauit. C. Pontiū/ Samnitiū impatorē ductū ītrium-
pho ſecuri pcuſſit. Cū peſtilētia ciuitaſ laboraret/ miſſ legatiſ ut
Eſculapii ſignū romā ab Epydauro tranſferret/ anguē qui ſe in
nauem eoꝝ ꝯtulerat/ ī quā ipuz nūm ēē ꝯſtabat deportauerūt
Eoq: ī inſulā tyberis egreſſo eodē loco edeſ Eſculapio ꝯſtituta ē
L. Poſtumiuſ ꝯſularis/ qm cū exercitu pēſſet/ opa militū ī agro ſuo
uſuſ erat damnatꝰ ē. Pacē petentib; Samnitiſ/ feduſ quarto re-
nouatū eſt. Curiuſ dentatuſ ꝯſul/ Samnitib; ceſiſ/ ꝫ ſabiniſ qui
rebellauerāt uictiſ/ et ī deditionē acceptiſ/ biſ ī eodē magratu
triumphauit. Colonie deducte ſūt/ caſtrū/ Sena/ Adria/ Trium
uiri capitaleſ tūc pmū creati ſꝫ. Cenſu acto luſtrū ꝯditum eſt.
cenſa ſꝫ ciuiū Capita. cclxxii. milia. Plebs pp es alienū/ pp
graueſ et longaſ ſeditioēſ/ ad ultimū ſe ceſſit in Janiculū/ unde
ab. Q. Hortenſio dictatore deducta ē. iſq: ī ipo magratu deceſ-
ſit. Reſ pterea ꝯtra Volſcienſeſ geſtaſ ꝯtinet. Jtē aduſuſ lucan-
os ꝯtra qſ auxiliū tirreniſ ferre placuerat.

CVm legati romanoꝝ a galliſ ſenonib; īterfecti eſſēt bel-
lo ob id galliſ ī dicto. L. ceciliuſ ptor ab his cū legionib;
eſt deuictꝰ. Cū a tarentiniſ claſſis romana direpta eēt/ Duo
uiro q pērat claſſi occiſo/ legati ad coſ ab ſenatu/ ut de hiſ in
iuriiſ quererent miſſi/ pulſati ſꝫ. ob id bellū his īdictū ē. Sa-
nniteſ defecerūt/ ad uſus coſ et Lucanoſ et brucciōſ et etruſ-
coſ aliqt pliis a compluib; ducib; bn̄ pugnatū ē. Pyrhuſ e-
pyrhotaꝝ rex/ ut auxiliū ferret Tarentinis in Jtaliā uenit. Cū
ī pſidiū reginoꝝ legio campana/ cū pfecto Decio Jubelio miſſa
eēt/ occiſ reginiſ/ Regnū occupauit

VAleriuſ leuinus conſul/ paꝝ pſpe aduerſū Pirhum pu-
gnauit. Elephantoꝝ maxīe inſitata facie territiſ militibuſ.
Poſt id preliū cū corpora romanoꝝ q ī acie ceciderāt. Pirruſ in-
ſpiceret/ omnia uſa ī hoſtē repit/ populabunduſq: ad urbes roma-
naz proceſſit. fabriciuſ miſſuſ ad eū ab Senatu ut de redimēdis

captiuiſ ageret, fruſtra ut p̄riaꝫ deſereret a rege temptat⁹ ē. Cap-
tiui ſine p̄cio remiſſi ſt̄. Cinneaſ legat⁹ a Pirho ad ſenatū miſſus,
petit ut ꝯponēde pacis cā, Rex ī urbē recipet̄. De qua re cum
ad frequētiorē ſenatū referri placuiſſ&. Appiuſ Claudiuſ qui p̄p̄
ualitudinē oculoꝝ iaꝫ diu ꝯſiliiſ publicis ſe abſtinuerat, venit in cu-
riaꝫ. et ſn̄ia ſua tenuit, ut id Pirho negaret̄. Gn. Domicius cenſor p̄ᵐ-
muſ ex plebe luſtrū ꝯdidit. Cenſa ſt̄ capita. cclxxxvii. milia. cc
xxii. Jteꝫ adūſus Pirhuꝫ dubio euētu pugnatū ē. Cū carthagin-
enſibꝫ quarto feduſ renouatū ē. Cū C. fabricio ꝯſuli iſ qui ad
euꝫ a Pirho tranſfugerat polliceret̄ uenenū ſe regi daturꝫ, cū īdicio
ad regem remiſſuſ eſt. Reſ p̄terea ꝯ͞ Lucanoſ et brucciosſ & Sam-
niteſ et etruscos p̄ſp̄e geſtaſ ꝯtinet.

Pyrhus in Siciliā traiecit. Cū int̄ alia p̄digia fulmine deie-
ctū ēēt ī capitolio Jouiſ ſignū, caput ei⁹ p̄ auruſpiceſ īuen-
tum ē. Curriuſ dentatuſ iſ cū delectū haberet, ei⁹ q citat⁹ nō reſpō-
derat bona p̄m⁹ uendidit. Jteꝫ Pirhuꝫ ex Sicilia in Jtaliā reuerſum
uicit. et Jtalia expulit. fabriciuſ cenſor P. Corneliū Ruffinū cōſu-
larē ſenatu mouit, q̄ iſ decē p̄ondo argēti hr̄et ſci. Luſtro ab cēſo-
ribꝫ ꝯdito, cenſa ſt̄ ciuiū capita. cclxxi. ccxxiiii. Cū Ptholomeo
egipti rege ſocietaſ iuncta ē. Sextilia uirgo ueſtaliſ damnata in-
ceſti, uiua defoſſa eſt. Colonie deducte ſt̄, poſſidonia et coſa. Car-
thaginēſiū claſſꝭ auxilio Tarentiniſ uenit, quo fc̄o ab his feduſ uio-
latuꝫ ē. Reſ preterea ꝯtra lucanoſ & bruccioſ et Samnites feliciter
geſtaſ, et pirhi regiſ mortē ꝯtinet.

Victiſ tarentiniſ pax et libertaſ data eſt. Legio campana
q̄ Regiū occupauerat, obſeſſa deditiōe facta ſecuri p̄cuſſa
eſt. Cū legatoſ apolloniatiū ad ſenatū miſſoſ, quidā iuueneſ pulſa-
ſſent. dediti ſt̄ apolloniatibꝫ. Picentibꝫ uictiſ pax data ē. Colonie
deducte Ariminū ī piceno beneuentū in Samnio a romaniſ condi-
te ſunt. Tunc primum p̄p̄luſ . R. argento uti cepit. Vmbri et
Salēi uicti in deditionem accepti ſunt. Queſtorum nume-
ruſ amplat⁹ eſt ut eſſent.

ORigo carthaginẽſiũ et primordia urbiſ eoꝝ referunt̃. ꝯtra quoſ hieronem regẽ ſyracuſanoꝝ auxiliũ Mamertinis ferendũ ſenatuſ cenſuit. Cũ de ea re inter ſuadenteſ ut id fieret diſſuadenteſq; contemptio fuiſſet. Trangreſſiſq; tũ ꝑmũ mare eqtib; romaniſ adũſuſ hieronẽ ſepꝰ bñ pugnatũ. petenti pax data ẽ. Luſtrũ ab cenſorib; ꝯditũ eſt. Cenſa ſ꞉t ciuiũ capita. cccl xxxii. m. cc xxx iiii. Decimuſ iunius brutuſ munuſ gladiatoꝝ ĩ hoĩ.ẽ defuncti patriſ ꝑmuſ edidit. Colonia ſ꞉ua deducta ẽ. Res p̃tẽa ꝯtra penoſ et uulſinoſ ꝓſpe geſtaſ ꝯtinet.

COrneliuſ ꝯſul ab claſſe punica circumuentꝰ et ꝑfraudeꝫ ueluti ĩ colloquũ euocatꝰ captuſ eſt. C. Diuliuſ conſul aduſus claſſem penoꝝ ꝓſpe pugnauit ꝑmuſq; oĩuꝫ romanoꝝ ducũ naualis uictorie duxĩ triumphũ. Ob quã cãꝫ ei ꝑpetuuſ q̃; honoſ habituſ ẽ. ut reũtenti a cena tibicine canenteſ funale p̃ferret̃. L. Corneliuſ ꝯſul ĩ Sardinia et corſica ꝯtra Sardoſ et Corſos et hãnonem penoꝝ ducem. feliciter pugnauit. Attilius Calatinuſ ꝯſul cũ ĩ locũ apeniſ circũſeſſũ temere exercitũ duxiſſet. M. Calpurnii tribuni militũ uirtute et opa euaſit. qui cũ. ccc. militib; eruptiõẽ fcã hoſtes ĩ ſe ꝯũterat. hannibal dux penoꝝ uicta claſſe cui p̃fuerat. amilitib; ſuiſ in crucem ſub latuſ eſt.

ATtiliuſ Reguluſ ꝯſul uictiſ nauali p̃lio penſ ĩ affricã traiecit. Ideꝫ in Affricã ſerpentẽ portentuoſe magnitudini cũ magna clade militũ occidit. et cũ aliqͦt p̃liis bñ aduerſuſ carthagineſeſ pugnaſſ; ſucceſſorq; ei ab ſenatu ꝓſpe bellũ gerenti ñ mitteret̃. id ipuꝫ ꝑ litãs ad ſenatũ ſcriptaſ q̃ſtus eſt. ĩ qb; ĩt cãs petendi ſucceſſoriſ. qꝛ agellus eiꝰ a mercenariiſ ẽẽt deſtuſ. Querente de ĩn fortuna ut magnũ utriuſq; caſus exemplũ ĩ Regulo ꝑderet̃. arceſſito ab Cartaginẽſib; xantipo lacedemonioꝝ duce uictuſ p̃lio et captꝰ ẽ. Reſ deĩn a ducib; rõniſ oĩb; terra mariq; proſpe geſtas deformauerũt naufragia claſſiuꝫ. Tituſ Coruncaniꝰ primꝰ explebe pontifex maximꝰ creatuſ eſt. M. Sempniꝰ Valeriuſ maximuſ. C. ſemproniuſ Stophus cenſores cũ ſenatũ regerent.

.xi. de ſenatu mouerūt. Luſtrū cōdiderūt. quo cenſa ſūt ciui-
um capita. cclxxxxvii. dcclxxxxvii. Regulus miſſus ab
cartaginēſibus ad ſenatū ut de pace et ſi ea nō poſſet impe-
trare de ꝯmutandis captiuis ageret et iureiurando aſtrictus
reditur ſe cartaginē ſi ꝯmutari captiuos nō placuiſſet. utrūq;
negandi auctor ſenatus fuit. Et cū fide cuſtodita reuerſus
eſſet. ſupplitio ab Carthaginenſib; de eo ſumpto periit.

C. Ecilius metellus rebus aduſus

Penos proſpe geſtis ſpecioſū egit triumphū. xiii. ducib;
hoſtiū. et. cxx. elephantis i eo ductis. C. L. pulcer conſul ꝯtra
auſpitia profectus iuſſit mergi pullos q cibare nolebāt īfelicit
q; aduſus carthaginēſes claſſe pugnauit. et reuocat a ſenatu iuſ-
ſus eſt dictatorē dicere. Gn. Glautiā dixit ſortis ultime hominē
qui coact abdicare ſe magiātu poſtea ludos ptextat ſpectauit. A.
Actilius Calanus pmus dictator ext Italiā exercitū duxit.
Conmutatio captiuoꝝ cum penis ſcā eſt. Colonie deducte ſ
fregelle in agro Salentino Grundiſiū Luſtrū a cēſorib; con-
ductū eſt. Cenſa ſt ciuiū capita. ccxli. ccxii. Claudia ſoror
pulchri claudii q ꝯtemptis auſpitiis male pugnauerat a ludis re-
uertēs cū turba pmeret dixit. Vtinā fr meus uiueret. iteꝝ
claſſē ducēt. ob eā cāā mlta ei dcā ē. Duo ptores tūc pmū cre-
ati ſt. Cecilius Metellus pontifex maxim. Aureliū poſtumiū
ꝯſulē qm idē et flam marcialis erat cū is ad bellū gerendū pro-
ficiſci uellet. in urbe tenuit nec paſſus eſt a ſacris recedē. Rebus
aduſus penos a plurib; ducib; proſpe geſtis ſūmā uictoriā Catul-
lus Lucatiꝰ ꝯſul uicta ad egades inſulas claſſe penoꝝ impoſuit.
petentib; carthaginenſib; pax data ē. Cū templū ueſte arderet
Cecilius metellus pontifex maxiꝰ ex īcendio ſacra rapuit. Due
trib; adiecte ſ. Vellina et Quirina.

f F. Aliſci cū rebelaſſet ſexto die pdomiti ī deditionē uene-
runt. Spoletū colonia deducta eſt. Aduſus ligures tūc
primū exercit pmot ē Sardi et Corſi cū rebellaſſet ſubacti ſūt

Luccia virgo uestalis in cesti damnata ē. Bellū illiriis pp unū
ex legatis q̄ ad eos missi erāt occisū: inductū est. subactiq; ī dedi-
tionem uenerūt. Pretorꝝ nūs ampliat⁹ ē ut eēnt quattuor. Galli
transalpini q̄ in Italiam irripuerāt cesi sūt, et bello ꝑptim romanū,
sui latiniq; nominis .l. ccc. armatorꝝ hūisse dr̄, exercitibꝫ ro-
manis tūc ṗmū transpadū ductis. Galli insubres aliquot ꝑliis
fusi in deditionē uenerūt. M. claudius Martellus cōsul,
occiso gallorꝝ insubꝝ duce Gritomaro opima spolia retulit. hi-
stri sub acti sṫ. Iterꝝ biliurii cū rebellasset domiti ī deditionē ue-
nerūt. Lustrū a censoribꝫ ꝑ cōditū ē. quo lustro censa sunt
ciuiū capita. cclxx. milia. ccxxiii. Libertini in quatuor t
tribꝫ redacti sṫ, cū antea dispsi ꝑ omnes fuisset. Esqlinaꝫ. Pa
latinaꝫ, Suburanā, Colinā minuit, et circū flaminiū extrux̄
Colonie deducte ī agro gallis capto Placētia et Cremona.

IN ITALIA. Belli punici secūdi actū nar
rat: et hannibalis ducis penorꝝ, ꝯtra fedus ꝓhi
betum flumen transitus. a quo saguntū pp̄ rō.
ciuitas sotia obsessa octauo mēse capta est de
quibꝫ ī iuriis missi legati ad carthaginēses qui
quererent: cū satisfacere nollet, bellū his ī dic-
tuꝫ est. hannibal supato Pirreneo saltu, ꝑ gallias fusis qui ob
sistere conati erāt: ad alpes uenit: et laborioso ꝑ eas transitu.
cum montanos q̊ꝫ gallos obuios, aliquot ꝑliis repulisset t
descendit ī Italiaꝫ: et ad Ticinū flum̄, romanos equestri ꝑlio
fudit. ī quo vulneratū. P. Corneliū Scipionē ꝓtexit filius
qui Affricani ꝑea nom̄ accepit. Iterꝝ exercitu romano ad flum̄
trebiā fuso: hannibal appenninū q̊ꝫ ꝑ magnā uexatiōeꝫ mi-
litū pp uim tempestatū trāsiit. C. Cornelius Scipio in hispania
ꝯtra penos ꝓspe pugnauit duce hostium magone capto.
HAnnibal ꝑ ꝯtinuas uigilias paludibꝫ oculo amisso in
etruriaꝫ uenit. ꝑ quas paludes q̄ triduo et tribꝫ noctibꝫ

sine ulla requie iter fecit. Cesar flamminius consul homo temerarius contra hauspitia profectus signis militaribus effossis que tolli non poterat et ab equo quem consederat per caput devolutus. insidiis ab hannibale circumventus ad transimenum lacum cum exercitu cesus est. Sex milia que ruperant fidem ad herbale data perfidia hannibalis victa sunt. Cum ad nuntium cladis Rome luctus esset. due matres ex insperato receptis filiis. gaudio mortue sunt. Ob hanc cladem ex Sibillinis libris versacrum votum. Cum deinde Quintus fabius Maximus dictator adversus Hannibalem missus nollet aciem cum eo confligere ne contra ferocem tot victoriis hostem adversus pluris milites pugnando omitteret. et opponendo se tantum conatus Hannibalis impediret. Marcus minutius magister equitum ferox et temerarius criminando dictatorem tanquam segnem et timidum effecit ut populi iussu equaretur cum dictatore imperium. cumque diviso exercitu iniquo loco conflixisset et in magno discrimine legiones eius essent supervenente cum exercitu fabio maximo discrimine liberatus est. Quo benefitio victus castra cum eo iunxit. et patrem eum salutavit. idemque facere milites iussit. Hannibal vastata Campania inter passilianum opidum et galliculam montem a fabio elusus sarmentis ad cornua boum ligatis et incensis presidium romanorum quod galliculam insidebat fugavit et sic transgressus est saltum. Idemque Q. fabii dictatoris Maximi cum circumposita ureret agro pepecit ut illum tanquam proditorem suspectum faceret. Emilio deinde paulo et Terrentio Varrone consulibus et ducibus cum magna clade adversus hannibalem ad canas pugnatum est. Cesaque eo prelio romanorum .xlv. milia cum paulo consule et senatoribus .xc. et consularibus aut pretoriis aut edilitiis .xxx. Postquam cum ab adolescentibus nobilibus propter desperationem consilium de relinquenda Italia iniretur .P. Cornelius Scipio tribunus militum qui Affricanus postea vocatus est stricto super capita deliberantium ferro. iuravit pro hoste se habiturum eum qui in verba sua non iurasset effecitque ut omnes non relicturi ab se Italiam iureiurando astringerentur. Propter paucitatem militum ottomilia servorum armata sunt. Captivi cum potestas esset redimendi redempti

non ſunt. Preterea trepidationē urbis et luctū et reſ in hyſpania me
liore euentu geſtaſ ꝯtinet. Opima et florētia ueſtaleſ uirgineſ in
ceſti damnate ſ͞t. Varroni obuiā it͞ et gratie acte q de re publi
ca non deſperaſſet.

CAmpani ad hannibalē defecerūt. Nunti' cannenſiſ uicto
rie Mago Carthaginē miſſuſ anuloſ aureoſ corporibus
occiſoꝝ detractoſ ī ueſtibulo curie effudit q̄ſ exceſſiſſe modiū
menſuri traditur. Poſt q̄ nuntiū hanno uir ex penis nobiliſſimus
ſuadebat Carthagineſiū ſenatui ut pacē a pp͞o. ro. peteret. nec ten
uit obſtrepēte barchina factione. C. Marcellus pretor ad nolam
eruptione adūſus hannibalē ex oppido fc̄a. pſpe pugnauit.
Caſſilinū a penis obſeſſū ita fame uexatū eſt ut lora et pelles
ſcutiſ detractaſ et mureſ īcluſi ederēt et nucibꝫ ꝑ uulturnū am
nem ab roma miſſis uixerūt. Senat' exeq̄ſtri ordine. cxcvii. ho
minibꝫ ſupplet' ē. Lutius poſtumi' p̄tor a galliſ cū exercitu
ceſus eſt. Gneus et publius Scipiones in hyſpania haſdruba
lem uicerūt et hyſpaniam ſuā fecerūt. Reliquie cannenſis ex
excit' ī Siciliā relegate ſ͞t ne decederēt inde niſi finito bello.
Sempronius graccuſ conſul campanoſ cecidit. C. Marcelluſ
Sempronius graccuſ conſul p̄tor hānibalis exercitū ad nolam
p̄lio fudit et uicit. Primuſq: tot cladibꝫ feſſis romaniſ meliorē
ſpem belli dedit. Inter filipum macedonē regē et hānibalē
ſocietaſ iuncta ē. preterea ī hyſpania feliciter a publio et Man
lio p̄toribꝫ ad ūſus penoſ reſ geſtas cōtinet. a quibꝫ haſdubr
aſ dux et mago et hanno capti. Exercit' hannibaliſ ꝑ hiberna
ita luxuriat' eſt ut corporiſ animiq: uiribus eneruarentur.

IEronimuſ Syracuſanoꝝ rex cui' p̄r hiero amicuſ
pp͞. ro͞. fuerat ad carthagineſes defecit. et ꝑꝑ crudelita
tē ſupbia; q: a ſuiſ interfect' ē. Tiberiuſ ſemproni' Graccuſ ꝓ
ꝯſul pſpe adūſuſ penoſ et Hannonē ducē ad bn̄uentū pugna
uit ſuoꝝ max̄ opa quoſ liberoſ ēē iuſſit. C. Marcelluſ ꝯſul
in Sicilia q̄ ꝓpe tota ad penoſ defecerat Siracuſaſ obſedit. Phy

lipo macedonũ regi / bellũ indictũ eſt. qui ad appolloniã noc-
turno bello oppreſſus fugat⁹q; Macedoniã cũ prope inermi ex-
ercitu profugit. ad id bellũ gerendũ. Valerius pretor miſſuſ Cel-
tiberi q; i amicitiã recepti ſt / quoꝝ auſpitiis accitis tũc primũ
mercẽnariũ militẽ romana caſtra habuerũt. Reſ p̃terea i hyſpa-
nia a Publio et Gneo Scipionib; aduerſus Carthagineſes geſtas
ꝯtinet. A qb; Syphax rex Numidie i amicitiã aſcitus / qui a Maſ-
ſiniſſa maſſilioꝝ rege pro carthaginenſib; pugnante / uictuſ in
Hiſpania ad Scipionẽ cũ magna manu tranſiit ꝯtra Gades.
ubi Angusto freto Affrica et Hyſpania dirimuntur.

PVbliuſ Corneliuſ ſcipio / poſtea Affricanuſ / ante annoſ
edilis factuſ. Hannibal urbeꝫ Tarentũ preter arcẽ i q̃
p Tarentinoſ iuueneſ / qui ſe noctu ire uenatũ ſimulabãt p̃ſi-
diũ romanoꝝ fugerat petit. Ludi appolinareſ ex Marci car-
minib; qbus cãnenſiſ cladeſ predicta fuerat inſtituti ſũt. A Q.
fuluio et Appio Claudio cõſulib;. Ad ũſus hannonẽ peno-
rũ ducẽ pſpe pugnatũ eſt. Tiberiuſ ſemproniuſ Gracchuſ pcõ-
ſul / ab hoſpite ſuo lucano in Inſidias deductus / a magone ĩter-
fectuſ eſt. Centeniuſ penula / qui Centurio militauerat / cum
petiſſet a ſenatu ut ſibi exercit⁹ daret̃ pollicit⁹q; ẽet / ſi hoc impe-
traſſet de Hannibale uictoriaꝫ / otto milibus militib; acceptiſ i
militũ dux factuſ / ꝯfluxit acie cũ Hannibale / et cũ exercitu oc-
ſus eſt. Capua obſeſſa eſt a Q. fabio et Appio Claudio ꝯſulibuſ
.Gn. fuluiuſ p̃tor male aduerſuſ Hannibalẽ pugnauit in q̊ p̃lio
.xx. milia hominũ ceciderũt ipe cũ eqtib; ducentiſ effugit. C.
Marcellus Syracuſaſ expugnauit. tertio anno et ingentẽ uiꝝ
geſſit. In eo tumultu capte urbiſ Archimenides intentuſ for-
miſ quaſ ĩpuluẽ deſcripſ⁹at ĩterfect⁹ ẽ. Publiuſ et. Gn. Scipioneſ / in
hyſpania tot reꝝ feliciter geſtaꝝ / triſte exitũ tulerũt prope cũ
totiſ exercitib; ceſi. ãno ottauo q̊ in hyſpaniaꝫ ierũt. Amiſſaq;
eiuſ puincia poſſeſſio foret / niſi lucii Marcii equitiſ rõ uirtu-
te et induſtria ꝯtractiſ exercituũ reliquiiſ ac eiuſdeꝫ ortatu / bina

caſtra hoſtiũ expugnata eſſent. et ad. xxvii. milia hominum
ceſa ex Marcii. dccc. preda ingenſ capta. et ipẽ dux Martius
appellatuſ eſt.

HAnnibal ad tertiũ lapidẽ ab urbe Roma ſup Anienem
caſtra poſuit/ ipẽ cũ duob; militib; eqtũ uſq; ad ipã; Ca
penam portã ut ſitũ urbis exploraret/ ob equitauit. Et cũ per
triduũ ĩ aciẽ utrinq; omĩſ exercit⁹ deſcendiſſet./ certamen tempe
ſtas diremit. nam cũ ĩ caſtra rediſſent/ ſtatim Serenitas erat. Ca
pua capta ẽ ab. Q. fuluio et Appio Claudio ↄſulib;. principeſ
campanoꝝ ueneno ſibi mortẽ ↄſciuerũt./ cũ ſenat⁹ eoꝝ alligat⁹
eſſet ad palos ut ſecuri feriret./ lr̃as a ſenatu miſſaſ. Q. fuluiuſ ↄ
ſul qbuſ uidebat̃ pœre ãñq legeret ĩ ſinu poſuit./ et lege agi iuſ
ſit/ et ſupplitiũ pegit. Cũ comitiiſ apud pplm̃ qreret̃ cui manda
ret̃ hyſpanoꝝ impiũ/ nullo id uolente ſuſcipe: P. Scipio Publii
filiuſ euiſ qui in hyſpania ceciderat profeſſus ẽ ſe ituꝝ et ſuffra
gio ppti ↄſenſuq; omniũ; miſſus/ nouã cartaginẽ expugnauit cũ
hr̃et annoſ. xxiii. uidebat̃ q; diuina ſtirpe genit⁹ qa et ipẽ poſt
q̃ iam togam accepat/ quottidie ĩ capitolio erat et in cubiculo x
matris euiſ anguiſ ſepe uiſus erat. Reſ pt̃erea geſtaſ in ſicilia ↄ
tinet/ et amicitiã cũ etholis iunctaꝫ. belliũq; geſtũ aduerſus
a carnanaſ/ et Phylipũ macedone regẽ.

GNeus fuluiuſ proconſul cũ exercitu ab Hannibale ad
Hietoniaꝫ ceſuſ eſt. meliore euentu ab Claudio Marcel
cello conſule aduerſus eundẽ ad ĩmiſſionẽ pugnatũ ẽ. inde ha
nibal nocte receſſit ſecut⁹ ẽ Marcellus/ et ſubinde cedentẽ pſſit
donec ↄfligeret priore pugna Hannibal ſupior ſequẽti Marcel
luſ. fabiuſ Maximuſ cõſul pt̃ Tarentinoſ ꝑ proditiõeꝫ recepit
Claudiuſ Marcellus et Tituſ Quintiuſ Criſpinuſ conſuleſ ſpe
culandi cauſa progreſſi e caſtriſ in ſidiiſ ab Hannibale circũ
uenti ſt̃. Marcelluſ occiſuſ ẽ/ Criſpinuſ fugit. Luſtruꝫ a
cenſorib; ↄditũ ẽ. Cenſa ſt̃ ciuiũ capita. cxxxvii. milia
. cviii. ex q̊ nũc apparuit q̃tuꝫ hoĩuꝫ tot p̃lioꝝ aduũſa for

tuna pp.° y.° abſtuliſſet. in hyſpania ad Betulam Scipio cū haſdr-
ubale et hamilcare cōflixit et uicit. Inter alia captū pueruꝫ
regalē eximie forme ad auunculū Maſſiniſſam cū donis dimi-
ſit. Haſdrubal qui cū exercitu nouo alpes tranſcenderat ut ſe
Hannibali iungeret cū milibus hominū .lvi. ceſus ē. capta .vcccc.
M. liuii ꝯſulis ductu ſꝫ nō minore opa Claudii neronis ꝯſulis
qui cū hannibali oppoſit⁹ eēt relictis caſtris ita ut hosteꝫ falleret
cū electa manu pfectus. haſdrubalē circumuenerat. Res pterea
feliciter a .P. Scipione ī hiſpania. et a .P. Sulpitio ptore adūſus
filipum et Acheos continet.

R ES in hyſpania pſpe geſte ab Syllano Scipionis lega
to et ab Lutio Scipione fratre adūſus penos et ab .L.
Sulpitio pcōſule et Athalo rege Aſie aduerſus. Phylipum regē
Macedonū pro etholis referunt. Cum .M. Liuio et Claudio
Neroni cōſulibꝫ triumphus decret⁹ eſſet. Liuius qui in prouincia
ſua rem geſſerat quadrigis iuect⁹ ē. Nero qui in collegę prouin
ciaꝫ ut uictoriaꝫ eius adiuuaret uenerat equo ſecut⁹ eſt. et ī hoc
habitu plus glē reuerentieq; hūit. nam et plus in bello q̄ colle
ga fecerat. Ignis in ede veſte negligentiā uirginis q̄ nō cuſtodie-
rat extinct⁹ ē. ipa ceſa flagro.

P Vblius ſcipio in hyſpania cū penis bellauit. xiiii. anno ei⁹
belli quinto poſt anno q̄ ierat excluſiſq; ī totū poſſeſſi-
one ei⁹ hoſtibus hyſpaniaꝫ recepit. et ab Taracone ī Affricā ad
Syphacē regē Numidaꝫ tranſuect⁹. fedus cū eo iunxit. Haſdru-
bal giſgonis ibi cū eo ī eodē loco cenauit. Munus gladiatoꝝ in
honorem pris patruiq; Carthagini noue dedit nō ex gladiatoribꝫ
ſed ex his qui aut ī honorē ducis aut expuocatione diſcenſebāt.
ī quo reguli frēs de regno ferro ꝯcenderūt. Cum Giſia urbs ob-
ſideret ut oppugnaretur oppidani liberos et ꝯiuges rogo extr-
ucto occiderūt. et ſe inſup pcipitauerūt. Ipe Scipio diu gra-
ui morbo implicit⁹ eēt ſeditionē in parte exercit⁹ motaꝫ ꝯfirm-
atus diſcuſſit rebellanteſq; hyſpanie pp.ºˢ coegit in deditionem.

uenire et amicitia facta cū Maſſiniſſa rege maſſilioꝝ qui illi
auxiliū ſi in Affricā traieciſſet pollicebat͛. Gaditanis q; poſt diſ
ſeſſū inde Magionis cui carthagine ſcriptū erat ut in Italiam
traiiceret. Romam reuerſus ꝯſulq; creat͛ Affricam ꝓuinciā
petenti contradicenteq; fabio Max. Sicilia data ē. ꝑmiſſuq; ut
in Affricā traiceret ſi de re p. eē cenſeret. Mago Hamilcaris
filius a minore baleari inſula ubi hiemauerat ī Italiā traiecit

Ex Sicilia C. Cecilius in Affricā
a Scipione miſſus ingentē predā reportauit et mandata ī
Maſſiniſſe Scipioni expoſuit querentis q' nō dū exercitū ī Affri
cam traieciſſet. Bellū in Hyſpania finitū uictore romano qd' in
dibilis excitauerat. ipē in acie occiſus. Mandonius expoſcen
tibꝫ romanis a ſuis dedit͛ ē. Magoni qui in Galliā et in liguri
bus erat ex affrica et militū ampla manus miſſa et pecunie q
bus auxilia cōduceret ꝓceptūq; ut ſe hannibali ꝯiungeret. Sci
pio a Syracuſis ī brucios traiecit. Et locros pulſo punico ꝑſidio
fugatoq; Hannibale recepit. Pax cū Philipo fcā eſt. Mater
ydea deportata eſt romam a peſſinunte oppido phrigie carmīe
ī libris ſibillinis inuento. pelli Italia alieni genā poſſe ſi mater
ydea deportata romam eēt. Tradita aūt eſt romanis ꝑ Athalū
regē Aſie lapis erat quē matrē deū icole dicebant. Excepit P.
Scipio naſica Gnei fili' eī q in Hyſpania perierat uir optimus
ab ſenatu iudicatus adoleſcens nō dū q̄ſtori' quoniam ita reſpo
nſū habebat ut id numen ab optimo uiro exciperet' ꝯſecrare
turq;. Locrenſes legatos Romam miſerūt qui de impudentia
ꝓſpine ſuſtulerat et liberos eoꝝ ac ꝯiuges ſtupꝛauerat. Is in ca
thenis romam ꝑductus ī carcere eſt mortuus. Cum falſus rum
or de P. Scipione pro conſule q̄ in Sicilia erat ī urbe ꝑlatus eēt
tanq̄ is luxuriaret͛ miſſis ob hoc legatis ab ſenatu qui explora
rent an uera ea eſſent purgat͛ infamia Scipio in Affricā ꝑmiſ
ſu ſenat͛ traiecit. Siphax accepta ī matrimoniū Sofoniſba filiā
Haſdrubalis Giſgonis amicitiē quā cū ſcipione iunxerat re

nuntiauit

nuntiauit. Massinissa rex massilioꝝ dum ꝑ carthaginensibus. in Hyspania militat amisso patre gallade regno exciderat quo ꝑ bellū sepe repetito aliquot pliis a Siphace rege numidaꝝ uictus/ in totū priuat᷒ est et. cc. equitib꞉ exul Scipioni se iunxit et cū eo ꝑmo statī bello Hannonē Hamilcaris filiū/ cū ampla manu occidit. Scipio aduentu hasdrubalis et Siphacis/ qui ꝓpe cū centū milib꞉ armatoꝝ uenerāt/ ab obsidione utice depulsus. hyberna comunuit. Sempronius ꝯsul ī agro cortoniensi prospere aduersus hannibalē pugnauit inter censores. M. Liuiū et Claudium. Neronē notabilis discordia fuit. Naꝫ et Claudius collegę addebat ꝙ a ꝑpł̃o damnat᷒ actꝰq꞉ in exiliū fuisset et Liuius Claudio ꝙ falsū ī se testimoniū dixisset et ꝙ nō bona fide secū in grām redisset. Idem oēs tribus ex unā erarias reliqt ꝙ et innocentē se damnassent/ et postea ꝯsulē censoremq꞉ fecissent. Lustrū abcēsorib꞉ ꝯditū ē. Censa sunt ciuiū capita. ccxiiii. milia.

SCIPIO IN AFFRICA Carthaginenses et eundem Siphacem Numidie regem/ Hasdrubalemq꞉ plurib꞉ pliis uicit. Adiuuante Massinissa bina hostiū castra expugnauit iqb꞉. xl. hominū ferro igniq꞉ ꝯsūpta sᷓ. Siphacē pliū et Massinissaꝫ cepit. Massinissa Sophonisbam uxorem Siphacis filiaꝫ hasdrubalis captam statim adamauit et nuptiis factis uxorē hūit. Castigatus ab scipione uenenū ei misit quo illa austo decessit. Mago bello/ qui īagro īsubꝝ cū romanis ꝯfluxerat uulneratus/ dum in Affricā ꝑlegatos reuocatus reuertit̃. ex uulnē mortuus est. Effectū itaq꞉ est mltis Scipionis uictoriis ut carthaginenses ī despatione acti in auxilium publice salutis Hannibalē euocaret. Isq꞉ anno. xvi. Italia decedens ī Affricam traiecit. tentauitq꞉ ꝑ colloquium pacem cū Scipione componē. et cū de ꝯditionib꞉ pacis nō ꝯuenisset acie ī uict᷒ ē. Pax carthaginensib꞉ petentib꞉ data est. Hannibal Gisgo-

nem pacem dissuadentē manu sua detrax̄. excusata deinde temeritate facti/ ipse pacē suasit. Massinisse regnū restitutū est. Reuersus in urbem Scipio/ amplissimū nobilissimūq; cōsulis triumphum egit. queq; terrentius culleo senator/ pilleatus secutus est. Scipio Affricanus/ in certū militari ꝑ-us fauore an pplari aura ita cognominatꝰ sit. p̄mꝰ certe hic Imperator uicte ab se nōie gētis nobilitatꝰ ē.

b

Elli aduersus philipū macedonē regem/ qđ intermissū erat repetiti/ cause referunt̄. Hoc tp̄re inicio-rum duo iuuenes acarnanes q nō erāt iniciati athenas uenerūt/ et in sacrariū Cereris cū aliis pplārib; suis intrauerunt. Ob hoc tanq̄ summū nephas ꝯmisisset ab Atheniēsib; occisi sūt. Acarnanes mortib; suoꝝ cōmoti/ ad uindicandos illos auxilia a filipo rege petierūt/ et Athenas opugnauerūt. Athenienses auxiliū ab romanis petierūt/ post pacē carthagniensib; datas/ quadringentesīo anno ab urbe ꝯdita paucis mensib; Ceptū est aūt anno quingentesīo q̄nto aū Atheniensiū q a Philipo obsidebant̄ legati auxiliū ab senatu petissent/ et id senatꝰ ferendū censuisset/ plebe q tot belloꝝ ꝯtinuus labor grauis erat dissentiente: tenuit auctoritas patrū ut socie ciuitati ferre ꝯ; opes pplus iuberet. Id bellū. P. Sulpitio ꝯsuli mandatū est. qui exercitu ī macedoniā ꝯ ducto/ equestrib; pliis ꝓspere cū Philipo pugnauit. Abideni a Philipo obsessi/ ad exemplū Saguntinoꝝ suos seq; occiderunt. Lucius furius pretor gallos ī subres rebellantes/ et hamilcarē penū bellū ī ea pte molientē acie uicit. hamilcar eo bello occisus est/ et milia hominū xxxvi. Preterea expeditiones Philipi regis/ et Sulpitii cōsulis/ expugnationesq; urbiū ab utroq; factas ꝯtinet. Sulpitius ꝯsul bellū regebat adiuuantib; rege Athalo et rhodiis triumphauit. L. furiꝰ

C

Omplura prodigia ex ꝑter diuersis regionib; nuntiata referunt̄. int̄ q ī mace

donia, in puppe longe nauis lauream esse natam. Titus Quintius flaminius consul aduersus philipum feliciter pugnauit in faucibus Epiri, fugatumque coegit in regnum reuerti. Ipse thesaliam, que est uicina macedonie, sociis etholis et athamanibus uexauit. Liuius Quintius flaminius frater consulis, nauali prelio Athalo regi et rhodiis adiuuantibus Euboeam et maritimam oram achei in amicitiam recepti sunt. Pretorum numerus ampliatus est, ut seni crearentur. Coniuratio seruorum facta de soluendis Carthaginesium obsidibus oppressa est duomilia necati. Cornelius Cethegus consul galos insubres prelio fudit. Cum lacedemoniis et tirano eorum Nabide amicitia uincta est. Preterea expugnationes urbium in Macedonia referuntur.

Titus Quintius flaminius proconsul cum philipo rege ad cinocephalas congressus in thesalia acie uicto debellauit. L. Quintius flaminius ille frater proconsulis, acarnanas, Leucade urbe que caput acarnanum est expugnata, in deditionem accepit. Pax petenti phylipo Grecia libera data est. Athalus a thebis ob subitam ualitudinem Pergamum translatus decessit. C. Sempronius Tuditanus pretor a celtiberis cum exercitu cesus est. L. furius Purpureo et claudius Marcellus consules boios et insubres gallos subegerunt. Marcellus triumphauit. Hannibal frustra in Affrica bellum molitus et ob hoc romanis per epistolas aduerse factionis principum delatus, propter metum romanorum qui legatos ad senatum Carthaginesium de eo miserant, profugus ad Anthiochum sirie regem se contulit bellum aduersus romanos parantem.

Lex oppia quam Cn. Oppius tribunus pl. bello punico distringendis matronarum cultibus tulerat, tum magna contentione abrogata est, cum porcius Cato auctor fuisset ne ea lex aboleretur. Is in Hyspaniam profectus, bello quod emporiis orsus est, Citeriorem Hyspaniam pacauit. Titus Quintius flaminius bellum aduersus Lacedemonios et Tyrannum eorum Nabidem prospere gestum, data his pace qualem

ipſe uolebat liberatoſq; argoſ qui ſubditione tyranni erant
finit. Reſ preterea in hyſpania, et aduerſuſ boioſ, et īſubreſ
gallos feliciter geſte referunt. Senatuſ tū p̄mū ſecret a pp̄ lu-
doſ ſpectauit. ut fieret ſextuſ Eliuſ pet, et. L. corneliuſ Ce-
thegus cenſoreſ interuenerūt cū īdignatione plebiſ. Colonie
plureſ deducte ſt. M. Porciuſ Cato, de Hyſpania triumpha
uit. Tituſ qntiuſ flamiñuſ qui Philipū Macedonū regē et na
bidē lacedemonioꝝ tirannū uicerat greciāq; omēs libera-
uerat, et ob reꝝ factaꝝ mltitudinē triduo triumphauit. Lega-
ti carthaginēſiū nūtiauerūt Hannibalē q ad Antiocū ꝯfuge-
rat bellū cū eo moliri tentauerat āt hannibal p Ariſtonē tiriū
ſine litteriſ Carthagī miſſū ad bellandū penoſ ꝯcitare. P. Scipio
Affricanuſ legatuſ ad Anthiocū miſſus Ephesi, cū hannibale
qui ſe Anthiocho iunxerat, collocutuſ ē, ut ſi fieri poſſet a
metū eidē quē ex. pp̄. rō. ꝯcep̄at eximeret. Interalia cū quereret
quē fuiſſe maximū Impatorē hannil crederet reſpondit, A
lexandrū macedonū regē q parua manu īnumerabileſ exer
cituſ fudiſſet q̄q; ultimaſ oraſ quaſ uiſere ſup̄ ſpē humanā
eēt, p̄agraſſet. Querenti deīn quē ſcd̄m poneret Pirhum
inqt caſtrametari primū docuiſſe. ad hoc neminē loca elegan-
tiuſ cepiſſe. p̄ſidia diſpoſuiſſe. Ex ſequenti quē tertiū diceret
ſemetipſū dixit. Ridenſ ſcipio qd naꝫ tu diceres, ſi me iqt
et an̄ Alexandrū, et an̄ pirhum. et ante alioſ poſuiſſem.

INter alia prodigia que
plurima fuiſſe tradunt, bouē. Gn. Domitii ꝯſulis locu
tam, Roma caue tibi refert. Nabiſ lacedemonioꝝ tirannus
incitatuſ ab Etholiſ qui et Philipum et Anthiocū ad infer-
endū bellū. pp̄. r. ſolicitabāt a. pp̄. ſ. deſciuiſſe tradit. et bello
aduerſuſ Phylopomenē Acheoꝝ p̄torē geſto ab Etholis in
terfectꝰ ē. Etholi q̄; ab amicitia pp̄ romani defecerāt. cū qbꝫ
ſocietate iuncti Antiocuſ ſirie rex cū bellū grecie intuliſſet.
compluresſ urbeſ occupauit. inter quaſ Colchidē et totam

Euboeam. Reſ preterea in liguribꝫ geſtaſ, et apparatū belli ab Anthioco continet.

ATtiliuſ Glabrio ꝯſul Anthiocū ad Thermophilaſ Phy-lipo rege adiuuante uictū gretia expulit. Idemq; Etholoſ ſubegit. P. Corneliuſ Naſica ꝯſul, edem matriſ deum quā ipſe palantinū intulerat uir optimuſ ab ſenatu iudicatuſ, dedicauit. Idemq; boioſ galloſq; uictoſ in deditionē accepit. de hiſ triumphauit. Preterea naualia certamina pſpa aduſuſ pfectoſ Anthioci regiſ referuntur.

LVciuſ Corneliuſ Scipio conſul legato Scipione Affricano fratre qui ſe legatū fr̄iſ futuꝝ dixerat ſi ei grecia prouintia decerneret, cum. C. Lelio q mltū iſenatu poterat ea prouintia dari uideret. Profectꝰ ad bellū ꝯtra Anthiocum regē gerendū pmuſ omniū romanoꝝ ducū in Aſiā traiecit. Regilluſ aduſuſ regiā claſſe Anthioci feliciter pugnauit ad Mionesum, rhodiis iuuantibꝫ. filiꝰ affricani captꝰ ab Anthioco pr̄i remiſſuſ ē. Victo deīn ab. L. Cornelio Scipione Anthioco adiuuante Eumene rege Athali filio, pax data ē, ea ꝯditione, ut omībꝫ puinciiſ citra Taurū montē cederet. L. Scipio Corneliuſ q cum Anthioco debellauerat cognomine fratriſ exequatꝰ ē, et Aſiaticuſ appllātuſ. Collonia deducta ē Bononia. Eumeniſ quo iuuante Anthiocuſ uictuſ erat ampliatū regnū. Rhodiiſ qq; q et ipſi iuuerāt qdā ciuitateſ ꝯceſſe. Emiliuſ Regilluſ, qui pfectoſ Anthioci nauali plio deuicerat, naualē triumphum deduxit. M. Attiliuſ Glabrio de Anthioco quē gretia expulerat et de Etholiſ triumphauit.

MArcuſ fuluiuſ ꝯſul in Epirho ambrachienſeſ obſeſſoſ ī deditionē accepit. Chephaloniam ſub egit. Etholis pdomitiſ pacē dedit. Gn. Manliuſ conſul eiꝰ collega, gallo grecoſ Tholoſbogioſ et Totoſagioſ et Trocinoſ qui Breno duce in Aſiam tranſierant cū ſoli citra Taurū montem nō appareret, uicit eoꝝ origo et qm̄ ea loca que tenent occupauerūt refert. Exemplū

quoq; uirtutiſ et pudicitie ĩ femina tradit̃. que cũ regi gal
lo grecoꝝ uxor fuit capta / centurionẽ qui ei uiz intulerat
occidit. luſtrũ a cenſorib; ꝯditũ ẽ. Cenſa ſt̃ ciuium capi
ta. cclviiii. milia. cccx. cum Ariarathe Capadocie rege a
micitia iuncta ẽ. Cn. Manlius ꝯtradicentib; decẽ legatiſ ex
q̊ꝝ ꝯſilio fedus cũ Anthioco ꝯſcripſerat / de gallo greciſ acta
pro ſe cauſa ĩſenatu triumphauit. Scipio Affricanuſ die ei dic
ta / ut quidam tradunt a. P. Petilio tribuno pl̃ et ĩ qdã ab Ne
uio. q꞉ p̄da ex Antioco capta erariũ fraudaſſ&. poſtq̂ iſ dieſ
uenit euocat᷒ ĩ roſtra. Hac die inqt quiriteſ Carthaginẽ ui
ci. et proſequente pp̄lo Capitoliũ aſcendit. Jnde ne amplius
tribunitiiſ iniuriiſ uexaret᷑ / inuoluntariũ exiliũ ꝯceſſit. Jn
certũ ibi an rome defunct᷒ ſit. Naz monumẽtuz ei᷒ utrobiq;
fuit / Lucius Scipio Aſiaticuſ fr̃ Affricani eodẽ crimine
peculatuſ accuſat᷒ damnat᷒q; cũ in uincula et carcẽ duce
ret᷑ / Tiberius ſempronius Graccuſ tribunuſ pl̃. qui antea Sci
pionib; inimicuſ fuerat / interceſſit pro eo. et ob id bñficiũ / Af
fricani filiaz dux̃. Cum queſtoreſ ĩ bona ei᷒ publice poſſidẽda
miſiſſent / nõ mõ ĩ hiſ ullũ ueſtigiũ pecunie regie apparuit.
ſed nequaq̂ tm̃ redactũ q̂te ſũme erat damnat᷒. collata a co
gnatiſ et amiciſ innumerabilẽ pecuniã accip̱e noluit que
neceſſaria ei erat ad cultũ retenta.

MArcuſ Emiliuſ ꝯſul liguribus ſubactiſ / uiaz a placentia uſ
q; Ariminum productaz flumine iunxit. Jnicia luxu
rie introducta ab exercitu aſiatico referunt᷑ / Ligureſ qcunq;
citra Apeninũ erant ſub acti ſunt. Bachanaliũ ſacrũ grecũ et
nocturnũ omĩuz ſceleꝝ ſeminariũ cũ ad ingentiſ turbe ꝯiuratio
nem p̱uenisset ĩueſtigatũ et mltoꝝ pena ſublatũ eſt / a cenſorib;
M. Valerio flacco. M. ualeo Catone et belli et paciſ artib; ma
ximo mot᷒ eſt ſenatu. L. flaminiuſ eo q꞉ galliaz prouinciam
obtinebat / rogatuſ in ꝯuiuio a penio. Philipo quẽ amabat ſcor
to nobili gallũ quendam ſua manu occiderat ſiue ut qdã

tradiderūt unū ex damnatiſ ſecuri ꝑcuſſerat / rogatuſ a mer-
etrice placentina / cui amore depꝛibat. Eſtat orō. M. Catoniſ
in eu;. Scipio literni deceſſit et tanq̄ lugente fortuna / circa
idem tempuſ duo funera maximoꝝ uiroꝝ. Hannibal apuſ pru-
ſia bithinie rege ad quē uicto Anthioco ꝯfugerat / cū dede-
retur romaniſ q ad expoſcendū eū Titum Quintiū flami-
niu; miſſāt ueneno ſibi mortē ꝯſciit. Phylopemenen q̄; ⁊
dux Acheoꝝ uir maxim⁹ a meſſeniſ occiſuſ ueneno / cū ab
hiſ in bello captuſ eſſet. Colonie Polentia et Piſaurum et
Mutina / et Parma deducte ſt̄. Preterea reſ adūſuſ celtiber-
oſ ꝓſpe geſtaſ / et inicia cauſaſq; belli macedonici ſcdi cō-
tinet / cuiuſ origo ī̄ fluxit q Philipuſ egre ferebat reg-
nu; ſuū ab romaniſ ī minui et q cogeretur a tracibuſ
aliiſq; lociſ preſidia deducere.

CVM PHILIPVS Liberoſ coꝝ quoſ in
uinculiſ hēbat nobiliū hominū cōquiri ad
mortē iuſiſſet Theoxena uerita ꝓ liberiſ
ſuiſ admodū pueriſ Regiſ libidinē / ꝓlatiſ in
mediū gladiiſ et poculū in quo uenenū erat
ſua ſitiſ ut im minenſ ludibriū morte eſſugeret
et cum ꝑſuaſiſſet et ipa ſe īteremit. Certamina inter Philipi ⁊
Macedonie regiſ filioſ Perſen et demetriū referunt. et ut fra-
ude fratriſ ſui Demetriuſ fictiſ criminib; inter quē accuſatiōē
parricidii / et affectatiōē regī ꝑmū petituſ / ad ultimū q̄m. pp. rō.
amic⁹ erat ueneno necat⁹ eſt. regnū q; Macedonie mortuo Phi-
lipo ad perſen uenit. Item reſ in liguribȝ et hiſpania ꝯtra celti-
beroſ a cō plurib; feliciter geſtaſ ꝯtinet. Colonia Aquileia dedu-
cta eſt. Libri nume Pompilii in agro. L. petilii ſcribe ſub Iani-
culo a cultorib; agri / arca lapidea cluſi inuenti ſunt / et greci et
Latini. in qbuſ cū plura que diſſoluendaꝝ religionū erant ꝑtor
ad quē delati eſſet legiſſet iurauit ſenatui ꝯtra re;. P. eſſe ut

legerent̃ ſeruarenturq; / ex Senatuſ ꝯſulto ĩ comitio exuſti ſt̃. Phy
lipuſ egritudine animi cõfectuſ / q̄ Demetriũ filiũ falſi perſei
alteriuſ filii ĩ eum delationib; impulſuſ ueneno ſuſtuliſſet / et de
pena perſei cogitauit uoluitq; antigonũ potiuſ amicũ ſuum
ſucceſſorẽ regni ſui relinquẽ. Sed in hac cogitatione morte
raptuſ eſt / Perſeus regnũ excepit.

IGniſ in ede ueſte extinct⁹ eſt. Tiberiuſ ſempronius Grac
cuſ pro conſul / Celtiberoſ uictoſ in deditionẽ accepit. Mo
nimentũq; opum ſuoꝝ graccoꝝ / oppidũ in hiſpania ꝯſtituit.
Et a poſtumio albino pro cõſule / uaccei ac luſitani ſubacti ſ̃.
Vterq; triumphauit Anthiochuſ Anthiochi fili⁹ obſeſ a patre ro
maniſ datuſ / mortuo fratre Seleuco qui patri defuncto ſucceſ-
ſerat / in regnũ ſirie / ab urbe dimiſſus ẽ. Luſtrũ a cenſorib; ꝯ
ditũ eſt. Cenſa ſt̃ ciuiũ capita. cclvııı. milia. ccxcııı. Q. Velo
niuſ ſaxa ſaxa tribunuſ pleb̃ / legem tulit ne quiſ mulierẽ hꝛedẽ
inſtitueret. Suaſit legeꝫ. M. Cato. Extat orõ ei⁹. Preterea reſ ad
uerſuſ Ligureſ / et Hyſtroſ et Sardoſ et celtiberoſ a complurib;
ducib; pſpe geſtaſ et initia belli macedonici ꝯtinet. qd̃ Perſeuſ
phylipy fili⁹ moliebat̃ / miſſat eñ ad Carthaginenſeſ legationem
et ab hiſ nocte audita erat. Sed et aliaſ grecie ciuitateſ ſolicitab-
at / qui preter religionẽ quã mlta templa magnifica / mltiſ ſociiſ
Athenis Iouiſ Olimpii / et Anthiocie uiliſſimũ regẽ egit

QVintuſ fuluiuſ flaccuſ cenſor
templũ iunoniſ Lacinie tegulíſ marmoreiſ ſpoliauit
ut edem q̃m dedicabat tegeret. Tegule ex ſenat⁹. ꝯ. reportate
Eumeneſ Aſie rex in ſenatu de perſeo macedonie rege q̃ſtuſ
eſt. Cuiuſ in iurie ĩ. pp̊. rº. referunt̃. ob quaſ bello ei indicto
. P. Liciniuſ Craſſuſ conſul / cui mandatũ erat in macedoniaꝫ tra-
nſiit / leuib;q; expeditionib; equeſtrib; p̄liiſ in Theſſalia cum
perſeo / proſpo euentu pugnauit. Inter Maſſiniſſaꝫ et Cartha-
ginenſeſ de agro fuit dieſ ab ſenatu ad diſceptandũ datuſ / le-
gati miſſi ad ſociaſ ciuitateſ / regeſq; rogandoſ ut in fide per

manerent dubitantib; Rhodiis lustrũ ab censorib; ɔditũ ē
Censa st̃ ciuiũ capita. ccxlvii. milia. ccxxxi. Res p̃terea ad
uersus corsos et ligures prospe gestas ɔtinet

PRetores aliq̃t / eo q̃ auare et crudeliter aliquas prouin-
tias administrauerãt damnati st̃. P. Licinius Crassus
proconsul / complures in grecia urbes expugnauit / et crudeliter
corripuit. et ob hoc captiui qui ab eo sub corona uenierãt et ipi
postea restituti sũt. Ite3 a prefectis classium romanaꝝ multa inpo
inpotenter i socios fc̃a. Res a Perseo rege in tratia gestas p̃spe / cõ
tinet. Et uictis dardanis et hilirico cui⁹ rex erat Gentio. Mot⁹
qui in hyspania ab Olonico fc̃s erat ipo interempto ɔsedit. M.
Emilius Lepidus a Censorib; p̃nceps lectus.

QVintus Marcius Phylipus p̃ inuios saltus penetrauit in
Macedoniam / et complures urbes occupauit. Rhodii
misere legatos Romã minantes ut Perseo auxĩ ēent ni pp̃ roman⁹
cũ illo pacẽ atq; amicitia3 iungeret. Jn digne id latũ cu3 id
bellũ. L. Emilio paulo sequentis ãni ɔsuli ite3 mandatũ ẽet.
Paulus in contione p̃cat⁹ ut q̃cqd diri. pp̃. rõ. imineret i suã do-
mũ couerteret. et i macedonia3 profect⁹ uicit Persen totamq;
Macedonia3 i potestatẽ redegit. Anteq̃ ɔfligeret p̃dixit exerci
tui ne miraret. q̃ luna proxima nocte defectura erat. Gentius q;
rex hiliricoꝝ cũ rebellasset / a Lacinio pretore uictus uenit i de-
ditionẽ / et cũ uxore ac liberis et propinqs romã miss. Legati Al-
exandrini a Cleopatra et Ptholomeo regib; uenerũt querentes de
Anthiocho rege Syrie q̃ his bellũ inferret. Perseus sollicitatis i aux-
iliũ Eumene rege Pergami. et Gentio rege hyliricoꝝ / quia is
pecuniã quã p̃miserat nõ dabat relict⁹ ab his ē.

PErseus ab emilio paulo in Samotrace captus est. Cũ An
thiocus Syrie rex / ptholomeũ et cleopatrã obsideret et
missus ad eũ ab senatu legatis q̃ iuberet ab obsidione socii regis
absisteret editisq; mandatis consideraturꝝ se q̃d faciendũ esset
r̃ndisset / unus ex legatis Popilius uirga regẽ circũscripsit /

iuſſitq: añ q̃ circulo excederet r̃nſũ daret. Qua aſpitate effe-
cit, ut Anthiocus bellũ omitteret legationes gratulantium
pplorum atq: regũ i ſenatu ad miſſe rhodiorum q eo bello cõtra
pplũ: romanũ fuerit ex cluſe. Poſtera die cũ de eo q̃reret,
ut hiſ bellũ indiceret, cam̃ i ſenatu p̃re ſue legati gerũt. Nec
tanq̃ ſocii, ñ tanq̃ hoſtes dimiſſi. Macedonia i p̃uincie for
mã relicta Emilius Paulus repugnantibus militibus ipi' pp
minore p̃dam, et ꝯtradicente Seruio Sulpitio galba, tri
bumphauit. et Perſen cũ tribus filiis dux̃ añ currũ. Cuius
triumphi letitia ne ſolida ei ꝯtingeret, duorum filiorum funeri-
bus inſignita eſt. Quorum alterius mors triumphũ prius
p̃ceſſit alteri' ſecuta ẽ luſtrũ a cenſoribus ꝯditũ ẽ. Cenſa
ſunt ciuiũ capita. cccxij. milia. dcccv. Pruſias bithinie
rex Romã ut ſenatui gr̃as ageret ob uictoriã, ex Macedo
nia partã uenit, et Nicomedẽ filiũ ſenatu cõmẽdauit. Rex
plen' adulationis libertũ ſe pp. ro. dicebat.

EVmenes rex Romã uenit, qui Macedonico bello
mediũ egerat, ne aut hoſtis iudicat' uideret̃ ſi exclu-
ſus eſſet, aut liberat' crimine ſi ad mitteret̃. in comitio res la
ta eſt, ne cui regi romã uenire liceret. Claudius Marcellus
conſul ciſalpinos gallos. C. Sulpitius gallus ꝯſul Ligures ſub-
egit. Legati Purſie regis queſti ſt de eumene q fines ſuos po-
pularet, dixeruntq: eũ ꝯſpiraſſe cũ Anthioco aduſus pplm
romanũ. Societas cũ Rhodiis dep̃cantibus iuncta ẽ. Luſtru:
a Cenſoribus conditũ eſt. Cenſa ſũt ciuiũ Capita. cccxxvii
milia. xxii. Princeps Senatus eMilius. M. Emilius lepidus.
Ptholomeus Egipti rex pulſus regno a minore fratre miſſ ad
eum legatis reſtitutus eſt. Ariarathe Capadotie rege mortuo
filius eius Ariarathes regnũ accepit et amicitiã cũ pp. r. per
legatos renouauit. Res preterea ad uſus ligures et corſos et lu-
ſitanos uario euentu geſtas. et mot' Sirie mortuo Anthioco q
filiũ Anthiocũ puerũ admodũ reliquerat ꝯtinet. Huc Anthi

ocum puerū cū Liſia tutore / Demetrius Seleuci fili' qui Rome
obſes fuerat / clam quia nō dimittebat ab Roma interemit. et ipe
in regnū recept'. L. Emilio Paulo qui perſen uicerat mortuo
cui' tanti abſtinentia fuit / ut cū ex Hyſpania et ex Macedonia
in menſas opes ac ſpolia retuliſſet / uix ex auctione eius redactū
ſit unde uxori ei' dos ſolueret. Pontine paludes a Cornelio Ce
tego conſule cui ea prouintia euenerat ſiccate agerq; ex his
factus est.

GNeo Tremelio tribuno pl' mulcta dicta ē / q' cū M. Emilio
lepido pontifice maxīo iniurio ſe ɔtenderat. ſacrozq; q̄
magiſtratuū ius potentius fuit. Lex de ambitu lata luſtrū a cenſo-
rib; ɔditū est Cenſa ſūt ciuiū capita. ccc xxxviii. milia. ccc
xvi. Princeps ſenat' M. Emilius lepidus inter Ptholomeos frēs
qui diſſidebāt fedus ictū / ut alter egipto / alter Cirenis regna-
ret. Ariarathes Capadotie rex / Conſilio demetrii Syri Syrie
regis et uirib; / pulſus regno a ſenatu reſtitutus est. Miſſi ab Sen-
atu qui inter Maſſiniſſam et Carthaginenſes de agro iudica
rent. C. Marcius conſul aduſus dalmatas p̄mū parū pſpe / po
ſtea feliciter pugnauit. cū qbus bello ɔfligendi cā fuit / q' Illi
rios. pp. r. ſotios uaſtauerāt. Eandē q; gentē Cornelius Na-
ſica cōſul domuit. Q. Opimi' conſul tranſalpinos Ligures q̄
Maſſilienſiū oppidū Anthipolim et Niceā uaſtabāt / ſubegit. pre-
terea res in Hyſpania a complurib; parū pſpe geſtas ɔtinet. Cō-
ſules anno qngenteſīo nonageſimo-ottauo ab urbe ɔdita magi
ſtratū inire cēperūt. Mutandi comitia cā fuit / q' Hyſpani re
bellabant. legati ad diſceptandū inter Carthaginenſes et Maſſini-
ſſam miſſi nuntiauerūt / Vim naualis materie ſe Carthagine
deprehendiſſe. Aliquot p̄tores a puintiis auaritie nomine.
accuſati ſunt dānati.

LVſtrū a cenſorib; ɔditū est. Cenſa ſūt ciuiū capita.
ccc xxiiii. milia. Semina tertii punici belli deferunt̄.
cū in finib; carthagineſiū ingens Numidaz exercit' duce Ario-

barcine Siphacis nepote/ diceret̃ eſſe. Marcuſ porciuſ Cato ſu-
aſit ut carthagineſib; qui exercitū ſepe ꝯtra Maſſiniſſam re-
gem/ contra romanoſ accitū haberet̃ bellū indiceret̃. ꝯtradicēte
.P. Cornelio Naſica placuit legatoſ mitti Carthaginē/ qb; ſpecul-
aret̃ qd ageret̃. Caſtigato ſenatu Carthagineſiū/ qꝰ ꝯtra feduſ/
et exercitū et nauales materiaſ haberent. Pacem inter eoſ et Maſ-
ſiniſſa; facere uoluerūt. Maſſiniſſa agro de q̊ liſ erat cedente/
ſet Giſgo hamilcariſ filiuſ/ hō ſeditioſuſ qui tum ī magr̃atu
erat cū ſenatꝰ pariturū ſe iudicio legatiſ dixiſſet. ita bellū ꝯcita-
uit ad ūſuſ romanoſ ſuadendo/ ut legatiſ quo minꝰ uiolarent̃
fuga explicuerit. Id nūtianteſ/ in feſtum ia; Senatū Carthagin-
enſib; īfeſtiorē fecerūt. M. Porcii Catoniſ filii in pretura mor-
tui funuſ tenuiſſimo ut potuit/ na; et paup erat ſumptū fecit.
Andruſcuſ qui ſe Perſei filiū regiſ quonda; macedonie/ ingēti
aſſeueratiōe mentiret̃/ Romā miſſuſ. M. Emiliuſ lepiduſ q̊
pnceps ſenatꝰ ſexto ia; cenſorib; lectꝰ/ āt q̊ exſpiraret p̄cepit fi-
liiſ lecto ſe ſtrato ſine lintheiſ/ ſine purpura efferret̃ ī reliquū;
funuſ ne pluſ q̊ eriſ decuſ cōſumeret̃/ imaginū ſpē nō ſūptib; no-
bilitari magnoꝝ uiroꝝ funera ſolere. De ueneficiſ queſitū/ Publie
et Licinie nobileſ femine que uiroſ ſuoſ cōſulareſ necaſſe īſimul-
abant̃. cognita cā cū p̄tore p̄dcōſ uateſ dediſſet/ cognatoꝝ decre-
to necate ſt. Guluſſa Maſſiniſſe filiuſ nuntiauit Carthagine de-
lectuſ agi/ claſſem comparari. et haud dubiū bellū ſtrui. Cum
cato ſuaderet ut hiſ bellū indiceret̃. P. Corneliuſ Naſica dicen-
do nihil temere faciendū. placuit. x. legatoſ mitti exploratum.
Liciniuſ luculluſ. A. poſtumiuſ Albinuſ ꝯſuleſ cū delectū ſe-
uere agerent/ nec quēq̊ grā dimitteret̃ ab tribuniſ plebiſ qui
p amiciſ ſuiſ uacationē īpetrare nō poterāt. in carcerē ꝯiecti ſt.
Cum hyſpanienſe bellū parū pſpe aliquotieſ geſtū/ ita ꝯfudiſſet
leuitatē romana;/ ut ne hi quide; īuenirent̃ qui aut tribunatū
exciperent/ aut legati ire uellent. P. Corneliuſ Emilianuſ p-
ceſſit/ et exceptuꝝ ſe militie genuſ quodcūq; impatū eſſet pfeſſ

eſt. Quo ex° omẽſ ad ſtudiū militandi concitauit. Luculuſ
conſul cui. M. Marcellus Claudiuſ ſucceſſ'at cū pacaſſe omẽſ
Celtiberie pp'loſ uideret vacceoſ et cantabroſ, et aliaſ incog'taſ
ad huc nationeſ in hyſpania ſubegit. Ibi. P. Corneliuſ Affrica-
nuſ ſcipio Emilianuſ. L. Cornelii Pauli filiuſ, Affricani nepoſ
et ad optiuuſ puocato rez barbaꝝ, et tribunuſ militū cecidit et
in expugnatione inter cepte urbꝭ maiuſ et piculū addidit, nā
murum primuſ tranſcendit. Seruiuſ Sulpitiuſ, Galba p̄tor-
male aduerſuſ luſitanoſ pugnauit. Cū legati ex affrica cū ora-
toribꝫ Carthaginenſiū et Guluſſa. Maſſiniſſe filio reduſſent di
cerentq; et exercitū et claſſem ſe carthagine dep̄hendiſſe pro
gari ſnīa placuit, Catone et aliiſ p̄ncipibꝫ ſenatuſ ſuadentibꝫ, ut
in affricam confeſtim tranſportaret exercitꝰ q' a uō Corneliuſ Na
ſica dicebat nō dum ſibi iuſta cām belli uideri. placuit ut bello
b abſtineret ſi carthaginēſeſ claſſem exuxiſſent, et exercitū dimi
ſiſſent. Sin minuſ, p̄xime cōſuleſ de punico bello referrent.
Cum locatū a cenſoribꝫ theatrū extrueret. P. Cornelio Naſica
auctore, tanq̃ iutile et nocituꝝ publiciſ moribꝫ ex ſenatꝰ ꝯ. de-
ſtructū eſt. pp'lſ q; aliquādiu ſtanſ ludoſ ſpectauit. Carthagi
nenſeſ cū adūſuſ feduſ bellū maſſiniſſe intuliſſet, uicti ab eo
annoſ hn̄te. lxxxxij. et ſine pulpamine manderet ſi guſtaret
pane tm̄ ſoluto. Inſup romanū bellū meruerunt.

Tertii punici belli iniciū alto et ſecenteſimo anno ab ur-
be condita intra quintū annū q̃ erat ceptū ꝯſumati.
Inter. M. Porciū Catonē et Scipionē Naſicam q°ꝝ alter ſapien-
tiſſimuſ uir i ciuitate h̄ebat' alter optimuſ uir et iudicatuſ
a ſenatu erat diuerſ certatū ſn̄s eſt. Catone ſuadente bellum
et ut tolleret deleret q; Carthago. Naſſica diſſuadente. placuit
tn̄. q' ꝯtra feduſ naueſ h̄rent q' exercitꝰ ex̄ fineſ duxiſſet, q'
ſotio. pp'. r'. et amico maſſiniſſe arma intuliſſent, q' filiū eiuſ
Guluſſaꝫ qui cū legatiſ romaniſ erat in oppidū nō recepiſſent
bellū hiſ indici. Priuſ q̃ ulle copie in naueſ i ponerent vticenſeſ

legati Romam uenerũt ſe ſuaq; omia dedentes. Ea legatio ue
lut omen grata p̄trib; acerba carthagineſib; fuit. Ludi diti
patris ad Tarentũ ex p̄cepto librorũ ſci qui annũ centeſimum
p̄mo punico bello quingenteſiō et altero anno ab urbe cōdita
facti erãt. Legati .xxx. Romã uenerũt p quos ſe Carthagineſes
dedebant. Catonis ſnīa deuicit ut ī decreto pſtaret et ut cō-
ſules q̃ p̄mũ ad bellũ pficiſcerent. Qui ubi in affricã tranſie
runt, acceptis quos impetrauerãt .ccc. obſidib; et armis omib;
inſtrumẽtiſq; belli ſi qua carthagine erant: tũ ex autoritate
patrum iuberent ī aliũ locũ cũ a mari .x. milia paſſuũ nec
minus remotũ oppidũ facerẽt. Jn dignitate rei ad bellandũ
carthaginenſes compulerũt obſideri oppugnariq; cepta eſt
Carthago, ab .L. Marcio .M. Manlio conſulib; Jn qua oppu
gnatione cũ neglectos ab una pte muros duo tribuni temere cũ
cohortib; ſuis irrupiſſet, et ab oppidanis grauiter cederent a Sci
pione Affricano expliciti ſt. p quẽ et caſtellũ romanorũ qd
nocte expugnabãt, paucis equitib; iuuantib; liberatũ eſt.
Caſtrorũq; que Carthaginenſes omnib; copiis ab urbe pariter
egreſſi oppugnabãt, liberatorũ: is ipe p̄cipuã glãm tulit. Pre
terea cũ ab irrita oppugnatiōe Carthaginis Conſul alter eẽt
rome ad comitia ierat exercitũ duceret aduerſus haſdrubalẽ cũ
alta manu ſaltũ iniquũ īſederat, ſuaſit p̄mo cōſuli ne tã īiqu
co loco cōfligeret. Victus deīn, compluriũ qui et prudentie et
uirtuti eius inuidebãt ſententiis et ipe ſaltum ingreſſus ē. Tum
ſic p̄dixerat fuſus fugatusq; eẽt romanus exercitus et due cohor
tes ab hoſte obſiderent cũ paucis eqtũ turmis in ſaltũ reuer
ſus liberauit eas et īcolumes reduxit. quã uirtutẽ eius et Cato
uir promptioris ad uituperandũ lingue. in ſenatu ſic pſecutus
eſt, ut diceret reliquos qui ī Affrica militarẽt umbras mi-
litare, Scipionẽ uigere et .pp.s. eo fauore complexus ut co
mitiis plurime eum trib; cōſulẽ ſcriberẽt. cũ hoc p etatẽ nō li-
ceret. Cũ .L. Scribonius tribunus pl. rogationẽ pmulgaſſet, ut lu-

ſitani qui in fidē. pp. rō. dediti a Seruio Galba in Galliā uenis-
ſent in libertatē reſtituerent. M. C. acerrime ſuaſit. Eſtat orō
et in annalib3 eius īcluſa. Q. fuluius nobilior et ſepe ab eo in ſe-
natu laceratus reſpondit pro Galba. Jpſe q3 Galba cū ſe dam-
nari uideret complexus duos filios p̄textatos et ſuſpicalis fi-
lium cuius tutor erat ita miſerabiliter pro ſe locutus eſt. ut roga-
tio antiquaretur. Eſtant tres orationes eius due aduerſus libonē
tribunū pl. rogationē q3 eius hr̄ite de luſitanis. una ɔtra L. Cor-
neliū cetegū in qua Luſitanos ꝓpe ſe caſtra hn̄tes ceſos fatetur, q
cōptū hūit equo atq3 hoīe ſuo ritu īmolatis ꝑ ſpē3 pacis odori-
ri exercitū ſuū ī aīo hūiſſe. Andriſcus qdā3 ultime ſortis hō,
ꝑſei regis ſe filiū ferēs et mutato noīe ꝑhilipus uocitatus, cū ab ur-
be rōna q° illū Demetrius Syrie rex ob hoc ip̄3 mendatiū miſat
cla3 ꝑfugiſſet. mltis ad falſa3 eius famā uelut ad uera3 coeuntib3
ɔtracto exercitu, totam macedonia3 aut uolūtate īcoletiu3
aut armis occupauit. fabulā aūt talē finxerat ex pellice ſe et
ꝑſeo rege ortum traditū educandū crete ſe cuidam eſſe ut
ad belli caſus quod ille cum romanis gereret aliquod uelut
ſemen regie ſtirpis eſtaret. Ydramiti ſe educatū uſq3 ad xii. e-
tatis annū patrē eū eſſe credentē a q° educaretur ignarū gn̄is
fuiſſe ſui. Affecto deinde eo cum prope ad ultimum finē
uite eſſet detectam tandē ſibi originē ſuam falſeq3 matri li-
bellum datū ſigno Perſei regis ſignatū quem ſibi traderet
cum ad puberem etatem ueniſſet, obteſtationeſq3 ultim-
as adiectas, ut res in occulto ad id tempus ſeruaretur.
Pubeſcenti libellum traditum in quo relicti ſibi duo Theſa-
uri a prē dicerentur. Tum ſcienti mulieri ſe ſubditū eſſe
ueram ſtirpem ignorantis edidiſſe genus atq3 obteſtatā
ut priuſq manaret ad Eumenon res, Perſeo inimicū, ex-
cederet his locis ne interficeretur. Eo ſe exterritū ſimul ſꝑ-
antem aliqd a Demetrio auxilium ī Siria ſe ɔtulit atq3 ibi ꝑ-
mum qs eēt palam expromere auſum.

THESALIA . CVM . ET . ILLAM
in uadere armiſ atq; occupare Pſeudo Phy-
lipuſ uellet · p legatoſ Romanoꝝ auxiliiſ A
cheoꝝ defenſa eſt . Pruſiuſ rex Britinie omniū
humiliuſ moꝝ atq; uicioꝝ / a Nicomede filio
adiuuante Athalo rege pergami occiſuſ eſt .
Hēbat aliū filiū / qui pſupiore ordine dentium / enatū hūiſſe
unū oſ ꝯtinenſ dr̄ cū inde legatoſ ad pacē inter Nicomedem
et pruſiā faciendā ad romanoſ miſiſſent cū unuſ ex hiſ mltiſ
cecatricibꝫ ſparſuꝫ caput hr̄et · alter pedibuſ eger eſſet · tertiꝰ
in genio ſecorſ hr̄etur · dix̄ . Cato eāꝫ legationeꝫ / nec caput
nec pedeſ / nec cor hr̄e . In Siria que eo tpr̄e ſtirpe gn̄iſ ꝑſei
macedonū regiſ ī tertia ſecordiaq; ſimilē pruſie regē / Habebat .
iacenti in ganea eo et luſtriſ / Hāmoniuſ regnabat . Perquē et
amici oīs regiſ / et Lodicie regina et antigonuſ demetrii filiuſ
occiſi ſt̄ Maſſiniſſa Numidie rex maior . xc . anniſ deceſſit
uir inſigniſ inter cetera iuuenilia opa q̄ ad ultimū edidit .
adeo et uerſuſ in ſenecta uiguit / ut poſt ſextū et ottogeſimū
annum filiū genuerit . Inter treſ liberoſ eiuſ maximuſ maximꝰ
natu Micipſa / Guluſſa / Maſtanabal qui et grecis litteriſ eru
ditus erat . P. Scipio Emilianuſ cū comune hiſ regnū pater
reliqſſet et diuidere eoſ arbitro Scipione iuſſiſſet parteſ admi
niſtrandi regni diuiſit . Idem Phanie Hamiliconi prefecto e
quitū Carthagineſiū uiro forti / et cuiꝰ pcipua opa peni uteb
antur pſuaſit ut ad romanoſ cū equitatu ſuo tranſiret . Ex
tribuſ legatiſ qui ad Maſſiniſſam miſſi erant . Claudiuſ Mar
celluſ coborta tempeſtate fluctibꝫ obrutuſ eſt . Carthagineſeſ
Haſdrubalē Maſſiniſſe nepotē quē ꝑtoreꝫ hebant homineꝫ
proditioniſ ſuſpectū in curia occiderūt . q̄ ſuſpitio inde ma
nauit / qꝛ ppinquuſ eſſet Guluſſe romanoꝝ auxilii iuua-
ntiſ . P. Scipio Emilianuſ cum edilitatē peteret conſul a . pp̊ .

est dictus quoniam per annos consul fieri non licebat cum magno certamine suffragantis legis, et repugnantibus aliquandiu patribus legibus solutus et consul creatus. M. Emilius aliquot urbes circumpositas Carthagini expugnauit. Pseudo Phylipus in macedonia ceso cum exercitu M. Juuentio pretore, absque Cecilio uictus captusque est. et relicta Macedonia.

Cartago in circuitu xxiii milia passus habens magno labore obsessa et per partes capta est. primum a Mancino legato. deinde a Scipione consule. cui extra sortem Affrica prouincia data erat. Carthaginenses portu nouo quia uetus obstructus ab Scipione erat, facta et contracta clam exiguo tempore ampla classe infeliciter nauali prelio pugnauerunt. Hasdrubalis quoque ducis eorum castra ad Neferis oppidum loco difficili sita, cum exercitu deleta sunt a Scipione. Qui tandem urbem expugnauit septingentesimo anno quam condita erat. Spoliorum maior pars Siculis quibus ablata erant reddita. Ultimo urbis excidio cum se Hasdrubal Scipioni dedisset, uxor eius que paucis ante diebus de marito impetrare non potuerat ut ad uictorem transfugeret, in medium se flagrantis urbis incendium cum duobus liberis ex arce precipitauit. Scipio exemplo patris sui naturalis Emilii Pauli qui macedoniam uicerat ludos fecit, transfugasque ac fugitiuos bestiis obiecit. Belli Achaici semina referuntur hec quod legati romani ab achaicis pulsati sint Chorinthum missi ut eas ciuitates que sub ditione Phylipi fuerant ab Achaico consilio secernerentur.

Cum Acheis qui in auxilio boetes et calcidenses habebant. Q. Cecilius Metellus ad Termophylas bello conflixit. Quibus uictis dux eorum Critolaus mortem sibi ueneno consciuit. In cuius locum Chieus Achaici motus primus auctor ab Acheis dux creatus. Adisimon. A L. Mummio consule uictus est, qui omni Achaia in deditione accepta, Corinthon ex senatus consulto diruit, quia ibi legati romanorum uiolati erant. Tebe quoque et calcis que auxilio fuerant dirupte. Ipse L. Mummius

abſtinentiſſimū ſe uix ſe egit. nec qcq̄ ex hiſ opibuſ ornamentiſ q; que ꝑduieſ Corinthoſ hūit ī domū eiꝰ ꝑuenit. Q. Cecilꝰ Metellus de andrisco triumphauit. P. Corneliuſ Affricanꝰ Scipio Emilianuſ de Carthagine et Haſdrubale. Viriatuſ ī hiſpania primū ex paſtore uenator ex Venatore latro mox iuſti q; exercitꝰ dux factꝰ tota; luſitaniaȝ occupauit. M. Vetiliū ꝑtore fuſo exercitu eiuſ cepit. Poſt quē. C. Plaucius pretor nichilo felicius rem geſſit. Tm̄ q; terroris iſ hoſtiſ impulit ut ad uerſus eum cōſulari opuſ eſſet et duce et exercitu. Preterea motus Syrie et Bella inter regeſ geſta referuntur Alexander hō ignotuſ et incerte ſtirpiſ occiſio ſicut an̄ dcū; eſt Demetrio rege ī Siria regnabat. huc Demetriuſ Demetrii filiuſ qui apatre quondam ob incertoſ belli caſus ab legatuſ Chindon fuerat contempta secordia inertiaq; eiꝰ adiuuante Ptholomeo Egipti rege cuiꝰ filiam Cleopatraȝ in matrimonio accepat bello interemit atq; in locū eiꝰ frater minor Ptholomeuſ grauiter in caput uulneratuſ inter curatoēs duȝ oſſa medici trebare conanᵗ expirauit. In locū eiuſ frater minor Ptholomeuſ qui Cireniſ regnabat ſucceſſit. Demetriuſ ob crudelitatē quā in ſuoſ ꝑ tormēta exercebat ab Thiodoto quodaȝ uno ex ſubiectiſ qui Alexandri filio Gimulo ad modū regnū īſſerebat bello ſuꝑatuſ Seleucam ꝯfugit. L. Mūmiꝰ de Acheiſ triumphauit. ſigna erea marmorea que et tabulaſ pictaſ in triumpho ſuo tulit.

Appiuſ claudiuſ conſul Salaſſoſ gentē Alpinam domuit. Alter pſeudo Philipuſ in macedonia a L. Tremelio queſtore cū exercitu ceſuſ eſt. Q. Ceciliuſ Metelluſ ꝓconſul celtiberoſ cecidit ab. Q. ſabio ꝓcōſule ꝑſ magᵗ luſitanie expugnatiſ aliquot urbib; recepta eſt. C. Iuliuſ ſenator grece reſ romanaſ ſcripſit.

Quintuſ Pompeiuſ cōſul ī hyſpania Termeſtinoſ ſubegit cū hiſdē et Numantiniſ pacē ob infirmitatē fec. Luſtrum a cenſorib; conditū ē. Cenſa ſᵗ ciuiū capita. ccc xxviii.

milia . cccxlii . cũ macedonũ legati questũ de D. iunio Sillano pretore romã uenissent q' acceptis pecuniis puinciã spoliasset et senatus de querelis eorum uellet cognoscere Titus Manlius Torquat' pater Sillani petiit impetrauitq; ut sibi cognitio mandaretur. et domi cã cognita filiũ condemnauit abdicauitq; ac ne funeri quidem ei' cũ suspendio uitã finisset interfuit sedensq; domi posità potestates consultantibus ex instituto fec. Q. fabius pconsul rebus in hyspania pspe gestis labem imposuit. Pace cum uiriato equis cõditionibus facta. Viriatus a proditorio cõsilio Seruilii Cepionis interfect' est. et ab exercitu suo multu; complorat' ac nobilit sepultus uir. duxq; magn' et p. xiiii. annos qb; cũ rõnis bellũ gessit frequnti' supior.

P Vblio cornelio Nasica cui cognomen Serapion fuit ab irridente Curiatio tribuno plebi impositũ. et D. Junio bruto consulib; delectũ hntib; in conspcũ Tironum res saluberimi ex fca est. Nam . C. Macienus accusat' ẽ a. p. trib. pl. q' exercitũ ex hyspania desuisset damnat' q; sub furca diu uirgis cesus est et sextertio nũmo uenit. Tribuni pl. q' nõ impetraret ut sibi denos quos uellent milites eximere liceret cõsules in carcerem duci iusserũt. Juni' Brutus consul in hyspania his qui sub Viriato militauerant agros et oppidũ dedit qd' uocatũ est Valentia. M. Popilius a Numantinis cũ qb; pacẽ fcã; irrita; fieri senatus censuerat cũ exercitu fusus fugat' q; est. C. Hostilio Mancino consule sacrificante pulli ex cauea euolauerũt Conscendenti deĩn nauẽ ut in hispaniã pficiscerent' audiuit Mane Mancine Que auspicia tristitia fuisse euentu pruptũ est. Vict' eni; a Numantinis est et castris exutus. Cũ spes nllã suandi exercit' esset. pacem cũ his fecit ignominiosã. quã ratã ueruit esse Senat'. xxx. milia romanorum ab quatuor milib; Numantinorum uicta erant. Decim' Juni' Lusitaniam expugnationib; urbiũ usq; ad occeanũ pdomuit et q' cũ flumẽ obliuionem transire nollet raptũ signifero signũ ipse transtulit et sic ut

tranſgrederet̃ ꝑſuaſit Alexandri fili' rex ſirie. x. annoſ admodũ
hñs ab Chodoto qui Trifon cognominabat̃ tutore ſuo ꝑ fraudẽ
occiſuſ ẽ. corruptiſ medicis qui ipm̃ calculi dolore ꝯſumi ad
pp̃lm̃ mẽtiti dũ ſecãt occiderũt.

d ECimus iunius Brutus in Hyſpania ulteriore feliciter
adverſuſ Galleciоѕ pugnauit. Diſſimili euentu. M.
Emilius Lepidus pro ꝯſul aduerſuſ Vacceoſ reſ geſſit cladẽ
que ſimilẽ Numantine paſſuſ eſt. Ad exſoluendũ federiſ Nu-
mantini religione pp̃tm̃. Mancinus cũ hui' rei auctor fuiſſet
reddit' Numantinis nõ eſt recept'. Luſtrũ a cenſorib' ꝯditũ ẽ.
Cenſa ſunt ciuiũ capita. cccxvii. milia. dccccxxxiii. fuluius
flaccuſ ꝯſul, Vardeoſ in hylirico ſubegit. M. Coſſoni' p̃tor intra
cia cũ Scordiſcis ꝓſpe pugnauit. Cũ bellũ Numantinũ. vicio
ducũ, nõ ſine pudore publico duraret delatuſ ẽ ultro Scipio
ni affricano ab ſenatu pp̃lo q; romano ꝯſulat'. Quẽ cũ illi ca-
pere, et ob legẽ que uetabat queq̃ iteꝝ ꝯſulẽ fieri nõ liceret
ſicut priori ꝯſulatu legib' ſolut' ẽ. Bellũ ſuile i Sicilia ortũ cũ
opprimi a pretorib' nõ potuiſſ;. C. fuluio ꝯſuli mandatũ eſt.
hui' belli iniciũ fuit Eunus ſuus natione Syrus qui contracta
agreſtiũ ſuoꝝ manu et ſolutis ergaſculis iuſti extract' nũ;
compleuit. Cleon q; alter ſuuſ ad. Lxx. milia ſuoꝝ ꝯtrax̃
et iunctis copiis aduerſus exercitũ romanũ bellum ſepe
geſſerunt.

S Cipio Affricanus Numantiã obſedit. et corruptũ lice
ntia luxuriaq; exercitũ ad ſeueriſſimã milicię diſci
plinã; reuocauit. Omnia deliciaꝝ inſtrumẽta recidit. duo milia
ſcortoꝝ a caſtris eicit. militẽ quotidie in ope hñit. et. xxx. di-
erum frumentũ ad Septenoſ uallos ferre cogebat egre pp onuſ
incedenti dicebat. Cũ gladio te uallare ſcieris uallũ ferre deſi
nito alio ſcutũ parum habiliter ferenti amplius eum ſcutũ iuſſo
ferre n; id ſe rep̃hendere qñ melius ſcuto q̃ gladio uteret̃
Quẽ militẽ extra ordinem dep̃hendit ſi romanus eſſet

uitibus

uitibuſ ſi extraneuſ iurgiſ cecidit. Iumenta omnia ne exo-
nerarent militem uendidit. Sepe ad uerſuſ eruptões hoſtiuꝫ
feliciter pugnauit. Vaccei obſeſſi liberiſ coniugibꝫq; trucidatis
ipi ſe interemerũt. Scipio amplisſima munera miſſa ſibi ab anti-
oco rege Sirie cũ celare aliiſ imꝑatoribꝫ regũ munera, moſ eẽt
ꝑ tribunali ea accepturũ ſe eſſe dix. Omniaq; ea queſtorẽ re-
ferre ĩ publicaſ tabulaſ iuſſit. Ex hiſ ſeuetiſ fortibꝫ q; dona ſe-
daturũ. Cum undiq; numantiã obſeſſione clauſiſſet et obſeſ-
ſoſ fame uideret urgeri, hoſteſ qui pabulatũ exierãt uetuit
ocidi, quia diceretur eoſ uelociuſ abſumpturoſ frumenti
qđ hr̃ent ſi pluresſ fuiſſet.

Tiberiuſ ſemproniuſ Graccuſ tribunuſ pl. cũ legem
agrariam ferret ad uerſuſ uoluntatẽ ſenat' et eque-
ſtriſ ordiniſ ne quiſ ex puco. agro plus q̃. x. iugera poſſideret, in
eum furorem exarſit ut. M. Octauio collegę cãm diuerſe ꝑtiſ
defendenti, poteſtatẽ lege lata abrogaret. Se q; et graccũ frẽm
et appiũ Claudiũ ſociũ triũ uiroſ ad diuidendũ agrũ crearet.
ꝓmulgauit et aliam legem agrariam, qua ſibi latiuſ agrũ pate-
faceret, ut iidem triũ uiri iudicarẽt, qua publicꝰ ager q̃ ꝑuatꝰ
eſſet. Deĩn cũ minꝰ agri eẽnt q̃ quo diuidi poſſ. ſin offenſa et
plebꝭ qua ĩ eoſ ad cupiditatẽ ampliũ modũ ſꝑandi ĩcitauerat, le-
gem ſe ꝓmulgaturũ oñdit, ut his q ſempronia lege agꝝ accipe-
deberẽt, pecunia q̃ regiſ Athali fuiſſet diuideret. Heredẽ aũt
pp̃lm romanũ reliquerat Athaluſ rex ꝑgami Eumeniſ filiuſ.
Tot indignitatibꝫ ꝯmotꝰ grauiter Senatuſ añ omiſ. T. Aanuſ cõ-
ſul, qui cũ in ſenatu in Graccũ ꝓ oraſſet raptuſ ab eo ad pp̃lm
delatuſq; plebi rurſus ĩ eum ꝓ roſtris ꝯcionatꝰ ẽ. Cũ iterum
tribunuſ plebiſ creari uellet Graccuſ auctore. P. Cornelio.
Naſica in capitolio ab optimatibꝫ occiſuſ eſt. ictuſ primũ fragmen-
tiſ ſub ſellii. Et inter alioſ qui in eadẽ ſeditione occiſi erant in-
ſepultuſ in flumen ꝓiectuſ eſt. Reſ preterea in Sicilia uario euẽ-
tu ad uerſuſ fugitiuoſ geſtaſ ꝯtinet.

n N Vmantini fame coacti ipſi ſe p̄ uicē tradentes trucidaue-
runt Captam urbem Scipio Affricanus deleuit/et de
ea triumphauit p̄t .xiiii. annoſ Carthaginem deletam. P.
Antilius ꝯſul in Sicilia cū fugitiuiſ debellauit. Ariſtonicus Eu
menis regiſ filius. Asiā occupauit/ cū teſtamēto Athali regiſ
legata p̄p̄l. rō. libera eſſe deberet aduerſus eum. P. Licinius
Craſſus cum idem pontifex maximus eſſet/ q̄ nūq̄ antea fcū: er
at/ extra Italiam ꝓfect' p̄lio uict' et occiſ' eſt. M. ꝑpenna con-
ſul uictū Ariſtonicū in deditionē accepit. Pompeius et Q.
Metellus tūc p̄mū uterq: explebe facti cenſores Luſtrū cōdi
derunt. Cenſa ſunt ciuium capita .cccxvii. milia .dcccxxiii.
preter pupillos et uiduas Q. Metellus cenſor cenſuit/ ut om-
nes cogerentur ducere uxores liberoꝝ creandoꝝ cauſa. +
Eſtat oratio eius quā Auguſtus ceſar cū de maritandis oīb3
ageret/ uelut in hec t̄p̄a ſcriptā recitauit in ſenatum. C.
Atilius Labeo tribunus p̄l. Q. Metellū cenſorē a q̊ ſenatu
legendo p̄terit' erat/ de ſaxa fieri iuſſit quod ne fieret cete-
ri tribuni p̄l auxilio fuerūt/ Cum Carbo tribun' plebis
rogationē tuliſſet/ ut eundē tribunū p̄l. q̊tiēs uellet creari
liceret rogationē ei'. P. u. Affricanus grauiſſima orōe diſſu
aſit/ i qua dix̄ Tiberiū Graccū iuſte ceſum uideri/ Graccus
ꝯtra ſuaſit rogationē Sed Scipio cenſuit. Bella inter Anthi-
ocum regem Sirie et Phariacē Parthoꝝ regē geſta/ nec
magis quiete res egypti referuntur. Ptholomeus Euergites
cognominatus/ ob nimiam crudelitatē ſuis inuiſus/ in cēſa
a p̄p̄o regia/ clan Cipron ꝯfugit. et cū ſoreri eius Cleopatre
quā filiam eius uirginē compreſſam atq: in matrimoniū
ductam repudiauerat regnū a p̄p̊ datū eſſet infenſus
filiū quē ex illa habebat/ Cipro occidit/ capt q: eius et
pedes et manus mater miſit. Seditiones ab triū uiris/ fuluio
flacco et C. Gracco et C. Papiro Carbone agro diuidēdo
creatis/ excitate. Cum P. Scipio Affricanus aduerſaretur/

fortiſq; ac ualiduſ pridie domū ſe recepiſſet mortuuſ ī cubi
culo inuentuſ eſt ſuſpecta fuit tanq̄ ei ueneniū dediſſet.
Sempronia uxor/ hinc maxīe/ q̄ ſoror eſſet graccoꝝ/ cum
q̄buſ ſimulataſ Affricano fuerat. de morte tn̄ eiꝰ nulla
q̄o acta. Defuncto eo acriuſ ſedicioneſ triū uiraleſ exar
ſerunt. C. ſemproniuſ cōſul aduerſuſ Japigaſ pmo male
rem geſſit/ mox uictoria/ cladem acceptam emēdauit/ uir-
tute Decimi Junii Bruti/ eiꝰ q̄ Luſitanoſ ſubegerat.

L AVRELIVS. CONSVL. BELLANTES
Sardos ſubegit. fuluiuſ Flaccuſ pmuſ tranſ-
alpinoſ Ligureſ domuit bello/ miſſuſ auxi-
lio maſſilienſiū aduerſuſ ſalauinoſ galloſ q̄
fineſ maſſilienſiū ppopulabant. L. Opimiuſ pre
tor fregellanoſ q̄ defecerat in deditionē acce-
pit/ fragellaſ diruit. Peſtilentia in Affrica ab ingenti locuſtaꝝ
multitudine et de inde necataꝝ ſtrage fuiſſe tradit̄. Luſtrū
ab cenſoribuſ conditū eſt. Cenſa ſt̄ ciuiū capita. cccxciiii.
milia. dccxxxvi. Graccuſ Tiberii frater ꝑniciosaſ aliquot
legeſ tulit inter q̄ſ frumētaria/ ut ſex tertiū frumēti plebi
daretur. Altera legem agrariam/ quā et fr̄ eiuſ fecerat
Tertiam qua equeſtrē ordinē tūc ſenatui conſentientem
corrumperet/ ut ſexcenti exequite ī curiā ſublegerent̄ et q̄a
illiſ temporib; trecenti tm̄ ſenatoreſ erant/ ſecenti equiteſ
tricentiſ ſenatorib; ad miſcerent̄. i. ut eq̄ſt̄ ordo biſ tātū
uiriū ī ſenatu hr̄et. Et ꝯtinuato in alteꝝ annū tribunatu
legib; agrariiſ latiſ effecit ut complureſ colonie ī Jtalia de
ducerent̄/ et una ī ſolo dirupte Carthaginiſ quo ipē triū
uir creatuſ coloniā dedux̄. Preterea reſ ab Q. Metello ꝯſule
aduerſus baleareſ geſtaſ ꝯtinet/ quaſ greci ginneſiaſ appellāt
quia eſtatē nudi exigunt. Baleareſ a teli miſſu appl̄lati/ aut
a Baleare Herculiſ comite ibi relicto/ cum Herculeſ ad Gerio-

nem nauigaret. Motus q; sirie referuntur in quib; Cleopatra Demetrium uirū suū et seleucū filiū indignata q occiso pre eius ab se in iussu suo Diadema sumpsisset interemit.

S Extius pconsul uicta Salauinoꝝ gente et colonia deducta aquas sextias ꝯdidit ob aq̄ꝝ copiam et calidis frigidisq; fontib; atq; a noīe suo ita appellatas. Gn. Domitius pconsul aduersus Alobroges ad oppidū uindeliū feliciter pugnauit. Quib; bellū inferendi cā fuit q Theutomalū salauinoꝝ regem fugientē recepissent et om̄i ope iuuissent. q q; eduoꝝ agros. pp. rō. sotioꝝ uastassent. C. Gracus seditioso tribunatu acto cū Auentinū q; armata multitudine occupasset ab. L. Opimio consule ex senatus ꝯsulto uocato ad arma appto pulsus et occisus et cū eo fului⁹ flaccus ꝯsul socius eiusdeꝫ furoris. Q. fabius Maxim⁹ ꝯsul pauli nepos aduersus Elobroges et bituitū Aruenoꝝ regē feliciter pugnauit. Ex bituitū occisa milia. cxx. Ipe cum ad satisfaciendū senatui Romā ꝓfectus eēt Albā custodiend⁹ dat⁹ est quia ꝯtra pacē uidebatur gessisse ut ī galliā remitteret. decretū q; est ut Congnonetiacus filius ei⁹ comprehensus romam mitteretur Alobroges in deditionē accepti. L. Opimius accusatus apud Popiliū a Q. decio trib. pl. q im denatos ciues in carcerē coniecisset absolut⁹ est.

Q Vintus Martius consul stinos gentē Alpinā expugnauit. Micipsa Numidie rex mortuus regnū trib; filiis reliq̄t Aderbali Hiempsali et Jugurte fratris filio quē in filiū adoptauerat. L. cecilius Metellus Palmatas sub egit. Jugurta Hiempsalē frēm petit bello. qui uict⁹ cecidit. Aderbalē regno expulit. Is a b senatu restitut⁹ ē. L. Domiti⁹ Metell⁹. Gn. Domiti⁹ Enorbarb; censores duos et triginta senatu mouerūt. ꝑterea mot⁹ sirię regnū q; ꝯtinet.

C Ato Procius ꝯsul in traciā male aduersus Scordiscos pugnauit. Lustrū a cēsorib;

conditũ eſt. Cenſa ſt ciuium capita. cccxciiii. milia. ccc
xxxvi. Emilia, Licinia, Marcia, ueſtales uirgines ince-
ſti damnate ſt. Idq; iceſtũ queadmodũ et cõmiſſũ et dephen-
ſum et uindicatũ ſit, refert. Cimbri gens uaga populabundi
in hyliricũ uenerũt. Ab his Papirius Carbo conſul, cũ exercitu
fuſus ẽ. Liuius Druſus conſul aduerſus Scordiſcos gentẽ a gal-
lis oriundam ĩ tracia feliciter pugnauit.

ADerbal bello petitus ab iugurta et ĩ oppido cirta obſeſſ9
contr denuntiatiões ſenat9 ab eo occiſ9 ẽ. et ob hoc bellũ
indictũ. Idq; Calphurnius beſtia cõſul gerere iuſſus, pacẽ
cũ Iugurta iniuſſu ppli et ſenat9 fec. Iugurta fide publica
euocatus, et ad iudicandos auctores cõſilioꝶ ſuoꝶ, q̄ m̃ltos pe
cunia ĩ ſenatu corrupiſſe dicebat Romã uenit, et pp cedẽ
ad miſſam in Regulũ quendã noĩe Maſſinã, qui regnũ ei9
ppo. ro. ĩ inuiſi affectabat Rome interfectũ cũ piclitaret cãm
capitis dicẽ iuſſ9 clam pfugit. et cedẽs urbe fert dixiſſe. O
urbẽ uenalẽ et cito pituraꝫ ſi emptorẽ inuenerit. Aurelius
poſtumius legat9 ĩfeliciter p̄lio aduerſus Iugurtã geſto, pa
cem q; adiecit ignominioſaꝫ, quã nõ eſſe ſuandaꝫ ſenatus
cenſuit.

QVintus Cecilius Metellus conſul duobꝫ p̄liis Jug
urta fudit, totãq; numidiã uaſtauit. M. Junius
Syllanus conſul aduerſus cimbros infeliciter pugnauit. Le-
gatis Cimbroꝶ ſedẽ et agros in q̄bꝫ cõſiſterẽt poſtulantibꝫ. ſe-
natus negauit. M. Minutius pconſul aduerſus Tracas pſ-
pe pugnauit. L. Caſſius conſul a Tigurinis gallis pago Hel-
nitioꝶ qui a ciuitate ſe ceſſerant in finibꝫ Nitiobrogum cuꝫ
exercitu ceſus eſt. Milites qui ex ea cede ſupauerãt obſi-
dibꝫ datis et dimidia omniũ reꝶ parte, ut incolumes dimit-
terent cũ hoſtibꝫ pacti ſũt. Iugurta pulſus a. C. Mario
Numidia cũ aux̃ bochi mauroꝶ regis adiut9 ẽ. Et ceſis
p̄lio bochi quoq; copiis nolente bocho bellũ infeliciter

ſuſceptũ diutius ſuſtinere noluit. Victus ab eo et Mario tra
ditus ẽ. in qua re p̃cipua op̃a L. Cornelii Sille q̃storis
.C. Marii fuit.

M Aurelius Scaurus legatus ↄſulis a cimbris fuſo ex
ercitu capt⁹ eſt. Et cum ĩ ↄſiliũ ab his aduocatus
deterreret eos, ne alpes tranſiret Italiã petituri. Eo q̃
diceret Romanos uinci nõ poſſe, a bolo rege feroci iuue
ne occiſus ẽ. Ab hiſdem hoſtib; Gn. Manlius conſul et
.Q. Seruilius Cepio pconſul, uicti p̃lio caſtris q̃; binis ex
uti ſt. Militũ milia .lxxx. occiſa. Calonũ et Licatum
.xl. ſecundũ a pp̊. ro̊. auſione Cepionis ciuius temerita
te clades accepta erat, damnati. Bona publicata ſunt p̃mi
poſt regẽ Tarquiniũ impiũ q; ei abrogatũ. In triumpho
.C. Marii duct⁹ añ currũ ei⁹ Jugurta cũ duob; filiis. et ĩ
carcerẽ necat⁹ eſt. Marius triumphali ueſte ĩ ſenatũ uene
rat q⁹ nemo añ eum fecerat. Ei q; pp Cimbrici belli
metũ cõtinuat⁹ ei p conplures ãnos cõſulatus eſt. Conſu
latu ſc̃do et tertio, abſens conſul creatus, q̃z tum cõſula
tum diſſimulant̃ captans conſecut⁹ eſt. Gn. Domiti⁹ pon
tifex maxim⁹ pp̊ ſuffragio creat⁹ ẽ Cimbri uaſtatis omnib;
q̃ inter Rodanũ et Pirreneũ ſũt, p ſaltũ ĩ hyſpaniaz tranſ
greſſi ibiq; mlta loca pp̃tati a Celtiberis fugati ſt reuer
ſiq; in galliam imbellicoſiſ ſe theutonis iunxerunt

M Antonius p̃tor in Siciliam maritimos p̃dones
.i. piratas pſecut⁹ eſt. C. Marius conſul,
ſũma ui oppugnata a theutonis, et Ambronib;, caſtra de
fendit, Duobus deĩn p̃liis circa aquas Sextias eos hoſtes
deleuit inq̃b; ceſa tradunt̃ hoſtiũ .cc. milia capita .xc.
Marius abſens q̃nq̃es conſul creat⁹ eſt. Triumphũ oblatũ
donec et cimbros uinceret diſtulit. Cimbri cũ repulſe
ab alpib; fugatiq; Quinto Catulo pconſule, q fauces alpi
um obſidebat, flumen tiſim tranſgreſſi caſtellũ editũ q̃d

in ſederat ut relinquerat effecerūt. Que tn̄ uirtute ſua explicita / fugientē ꝓconſulē exercitū q; cōſecuta eſt. In Italiam cū deīn traiecisset iunctis eīdē. Catuli et Marii exercitib; ꝑlio uicti ſt. in q̊ ceſa tradunt hoſtiū. cxl. milia capta. lx. Marius toti' ciuitatis conſenſu except' ꝓ duob; triumphis q offerebant uno ꝯtent' fuit. Primores ciuitatis qui et aliq̄ diu ut nouo homī ad tantes honores erecto inuiderant conſuatū tn̄ ab eo rem. p̄. fatebantur. publicius Maleolus matre occiſa / primus inculeo inſutus in mare ꝑcipitat' ē. Ancilia cū ſtrepitu mota eſſe an̄ q̊ Cimbricū bellū cōſumaret referuntur. Bella ꝑterea inter Syrie reges geſta ꝯtinet.

GNeus Apuleius Saturninus adiuuante. C. Mario et ꝑ milites occiſo a Numio Competitore trib̊. pl'. ꝑrum creatus / nō minus uiolenter tribunatū q̄ petierat geſſit. Et cū legem agrariam ꝑuim tuliſſet. Metello numidico / qui in eam nō iurauerat diem dixit Qui cū a bonis ciuib; defenderet / ne cā certaminū eēt / in exiliū uoluntariū Rodum profect' eſt / ibiq; audiendo et legendo magnos uiros aduocabat ꝑfecto. C. Marius ſeditionis auctor q ſextū cōſulatū ꝑ trib; ſparſa pecunia emerat. aqua et igni interdixit. Idem Apulleius Saturnin' tribun'. pl'. C. Memmium candidatū conſulatus / qm aduerſariū eū actionib; ſuis timebat occidit. Quib; reb; ꝯcitato ſenatu. in cui' cām et C. Marius hō uarii et mutabilis ingenii conſiliiq; q ſeꝑ ſecundū fortunā tranſierat. oppreſſus armis cū Glauccia ꝑretore et aliis eiuſdē furoris bello quodā interfectus eſt. Q. Cecili' Metellus ab exilio īgenti toti' ciuitatis fauore reduct' ē. M. Aqli' ꝓcōſul ī Sicilia bellū ſuile excitatū confecit

CVm. M. Aquilius de ꝑuinciis

E repetendis cām diceret ipē iudices rogare noluit M. Antonius qui ꝓ eo ꝑ orabat / tunicam a pectore eius

discidit ut honestas cicatrices ostenderet. indubitate ab sol-
utus est. Cicero eius rei solus auctor. T. Didius pconsul ad
uersus celtiberos feliciter pugnauit. Ptholomeus cirenaz rex
cui cognom̄ Alipionis fuit mortuus. herede ppłm romanū
reliqt. Et eas regni ciuitates senat⁹ liberas esse iussit. Ariobar-
zanes in regnū capadotie ab. L. Cornelio Sylla reduct⁹ est
Parthoz legati ab rege Arsace missi uenerūt ad sillā, ut ami-
citiam ppłi romani peteret. P. Rutilius uir sūme innocentie,
qm̄ legatus. C. Mucii pconsul a publicanoz iniuriis asiā de-
fenderat. inuisus equestri ordini penes quē iuditia erant
repetundaz damnatus in exiliū missus est. C. Sentius ptor
aduersus Tracias infeliciter pugnauit. Senatus cū impotentiā
equestris ordinis in iuditiis exercendis ferre nollz omni ui ni-
ti cepit. ut ad se iuditia transferret. sustinēte cām eī mōi. M.
liuio Druso tribuno pl. qui ut uires sibi acquireret, pnitio-
sa spe largitione plebē ɔcitauit. Preterea mot⁹ Sirie regum
q; continent.

M. Liuius Drusus tribun⁹ pl. qui ut maiorib;
uirib; senatus cām susceptā tueret̄ socios et
Italicos ppłos spe ciuitatis romane sollicita-
uit. Hisq; adiuuantib; p uim legib; agrariis
frumētariisq; latis iudiciariā q̄q; ptulit, ut
equa pte iudicia penes senatū et equestrē
ordinē eēnt. Cū deīn pmissa sociis ciuitas pstari nō posst.
irati Italici defectionē agitare ceperunt. Eoz coitus coniu-
rationesq; et oroēs ī ɔsiliis principū referūt. ppter q; Li-
uius Drusus inuisus et senatui fcs̄ uelut socialis belli auctor
īcertū a q̄ domi occisus est.

Italici pp̄ defecerūt picentes uestini marsi peligni
marrucini samnites Lucani initio belli a picentib; mo-
to. Q. Seruius pcōsul in oppido cū omib; ciuib; romanis

qui in eo oppido erant occiſuſ ē. Saga pp̄ls ſumpſit. Ser-
uiuſ Galba a Lucanis comprenſ᷒ unī᷒ femine opa ad quā de-
uertebat captiuitate recept᷒ ē. Ēſernie et Alba colonie ab
Italicis obſeſſe ſunt. Auxilia deīn Latini nominiſ exterarūq;
gentiū miſſa. pp̄o. ro. et expeditiones inuicē expugnationeſq;
urbiū referuntur.

IVliuſ Ceſar conſul male aduerſuſ Samniteſ pugna-
uit. Nola colonia ī poteſtate Samnitiū uenit. Cum
L. Poſtumio pretore q ab hiſ interfect᷒ eſt, compluteſ pp̄li ad
hoſteſ defecerūt. Cum. P. Rutiliuſ conſul parū pſpe aduerſuſ
Marſoſ pugnaſſet et ī eo p̄lio cecidiſſet. Gaiuſ Mariuſ legat᷒
eiuſ meliore euentu cū hoſtib᷒ cōflixit. Sexieſ conſul pelignoſ
p̄lio fudit. Q. Cepilio legatuſ Rutilii cū obſeſſuſ pſpe in hoſ-
teſ irrupiſſet et ob eū ſucceſſū equatū ei cum. G. Mario eēt
impiū temerariuſ fact᷒ et circumuent᷒ inſidiiſ fuſo exercitu
cecidit. L. Juliuſ Ceſar conſul feliciter aduerſuſ Samniteſ pu-
gnauit ob eam uictoriam rome ſaga poſita ſt᷑ et ut uaria bel-
li fortuna eſſet Ēſernia colonia cum. M. Marcello ī potēte
Samnitiū uenit. Sed et. G. Mariuſ prelio marſoſ fudit Hir-
no Aſinio p̄tore marrucinorū occiſo. C. Celiuſ in Galliam tra-
nſalpinam Saluioſ rebellanteſ uicit.

GNeuſ pompeiuſ Piceteſ p̄lio fudit obſeditq;. pp quā
uictoriam rome p̄texte et alia magiſtratuum inſignia
ſumpta ſunt. G. Mariuſ cū Marſiſ dubio euentu pugna-
uit. Libertini tūc primū militare ceperūt. Aureliuſ Plo-
ciuſ legatuſ umbroſ. L. Portiuſ p̄tor marſoſ, cū uterq; pp̄ls
defeciſſet prelio uicerūt. Nicomedeſ in ī Bithinie Ario-
barzaneſ ī Capadocie regnū reducti ſunt. Gneuſ Pompeiuſ
conſul Marſoſ acie uicit. Cū alieno ere p̄ſſa eſſet ciuitaſ. A.
Sempronius Aſſelio p̄tor quoniā ſecundū debitoreſ ei᷒ dicebat.
ab hiſ q fenerabant ī foro occiſ᷒ ē. Preterea ī carſioneſ traciū ī
Macedonia pp̄lationeſq; cōtinet

AVreliuſ Poſtumuſ Albinuſ legatuſ cū claſſi p̄eſſet / infamiſ crimine proditioniſ ab exercitu ſuo interfectuſ eſt. L. Corneliuſ Sylla legatuſ Samniteſ p̄lio uicit / et bina caſtra eoꝝ expugnauit. Gn. Pompeiuſ ī deditionem ueſtinoſ accepit. L. porciuſ conſul reb; ꝓſpe geſtiſ fuſiſq; aliquotieſ marſiſ dum caſtra eoꝝ expugnat cecidit. Ea reſ hoſtib; uictoriā eiuſ p̄lii dedit. Coſconiuſ et Lucan⁹ Samniteſ acie uicerūt. et Marium Egnatū nobiliſſimū hoſtiū ducē occiderūt. Compluraq; oppida in deditioē accepit. L. Sylla Irpinoſ domuit Samniteſ plurib; p̄liſ fudit. Aliquot ꝓptoſ recepit q̄tiſq; raro q̄ſq̄ aliuſ an̄ ꝯſulatū rebuſ geſtiſ. ad petitioē ꝯſulat⁹ romā eſt profectuſ.

AVreliuſ Gabiniuſ legatuſ reb; aduerſuſ Lucanoſ ꝓſpe geſtiſ & pluib; oppidiſ expugnatiſ / in obſidione hoſtiū caſtroꝝ cecidit. Sulpitiuſ legatuſ / marrucinoſ cecidit / totāq; eā regionē recepit. Gn. Pompeiuſ ꝓconſul ueſtinoſ & pelignoſ indeditionē accepit. Marſi quoq; Alpina et cecilio p̄tina legatiſ / aliquot p̄liſ fcī / petere pacē ceperūt / Aſculū ab. Gn. Pompeio captum eſt / ceſiſ et Amamerco et Emilio legatoſ Italiciſ / Silo Popediuſ dux marſoꝝ auctor ei⁹ rei in p̄lio cecidit. Ariobarçaneſ Capadotie / Nicomedeſ Bithinie regno a Mitridate ponti rege pulſi ſūt. Preterea incurſioneſ Tracū ī macedonia ꝑtitioneſq; cōtinet.

CVm. P. Sulpitiuſ tribunuſ pl. auctore. G. Mario ꝑnitioſiſ legeſ promulgaſſet ut exuleſ reuocarent et noui ciueſ libertiniq; diſtribuerent et ut cōſul Mariuſ aduerſuſ Mitridatē Ponti regē dux crearet et aduerſantib; conſulib;. Q. Pompeio et. L. Sille uim tum ītuliſſet / occiſoq; Pompeio conſuliſ filio / genero Sylle. L. Silla cōſul cū exercitu ī urbē uenit. et aduerſuſ factionē Sulpitii et Marii ī ipā urbe pugnauit / eāq; expulit ex q. xii.

ab ſenatu hoſteſ inter quoſ cõſul Mariuſ pr̃ et filiuſ indic-
ati ſunt. P. Sulpitiuſ cũ in quadã uilla lateret inditio ſui x
ſui retractuſ et occiſuſ eſt. Seruuſ ut p̃miũ p̃miſſi inditii hr̃et
manumiſſuſ: et ob ſceluſ p̃diti domini de Saxo deiect⁹ eſt.
.G. Mariuſ fili⁹ in Affricã traiecit. G. Mariuſ pr̃ cũ in palu-
dibuſ minturnenſiũ lateret extractuſ ẽ ab oppidaniſ. et
cũ miſſuſ ad occidendũ eũ ſeruuſ natione Galluſ maie-
ſtate tanti uiri p̃territ⁹ receſſiſſet. impoſit⁹ publice naui
delatuſ ẽ in Affricam. L. Silla ciuitatiſ ſtatũ ordina-
uit. Exinde coloniaſ deduxit. Q. Pompeiuſ conſul
ad accipiendũ ab Gneo Pompeio proconſule exercitũ
p̃fc̃s cõſilio ei⁹ occiſuſ ẽ. Mitridateſ ponti rex. Bithi
nia et capadotia occupatiſ et pulſo Aquilio legato
Phrigiã p̃uintiã. p̃p̃. ro. cum ingenti exercitu intrauit.

M Ithridateſ Aſiam occupauit
.Q. Oppiũ cõſulẽ. Itẽ Aqliũ legatũ in uincula cõ
iecit. iuſſuq; eius quicq̃d ciuium romanoꝝ ĩ Aſia fuit
uno die trucidatũ eſt. Urbem Rodũ q̃ ſola in fide per
manſerat oppugnauit et aliq̃t p̃liſ naualibꝫ uictuſ receſ
ſit. Archelauſ prefect⁹ regiſ in greciam cũ exercitu ue-
nit. Athenaſ occupauit. Preterea trepidationeſ urbiũ In
ſularũq; aliiſ ad Mithridatẽ aliiſ ad p̃p̃lm romanũ ciui
tateſ ſuaſ trahentibꝫ ꝯtinet.

L. Corneliuſ Cinna conſul cũ p̃nitioſaſ legeſ p̃uim
atq; arma ferret pulſuſ ab urbe ab. Gn. Octauio col
lega cũ ſex tribuniſ pleb impioq; ei⁹ abrogato corruptum
Appii Claudii exercitũ ĩ poteſtatẽ ſuã redegit et bellum
urbi intulit. Arceſſitoq; .G. Mario ex Affrica cũ aliiſ ex
ulibꝫ. ĩ quo bello duo fratreſ alter ex pompeii exercitu
alter ex cinne ignorãteſ cõcurrerũt. et cũ uictor ſpolia-
ret occiſũ agnito fr̃e ingenti lamentatione edita rogo
ei extructo ipe ſe ſupra rogũ tranſfodit et eodẽ igne cõ

ſumptuſ ē. Et cū opprimi inter inicia potuiſſet. Gn. Pomp-
eii fraude qui utrāq; partē fouendo uireſ Cinne dedit
nec niſi profligatiſ optimatū rebuſ auxiliū tulit et cōſuliſ ſe-
gnitia ɔfirmati Cinna et Mariuſ quatuor exercitib; ex qb;
duo. Q. Sertorio et Carboni dati ſunt. Vrbem circūſede-
runt. Oſtiā coloniam expugnauit et crudeliter diripuit.
1 ITalicis ppliſ. a ſenatu ciuitaſ data eſt. Samniteſ q
ſoli arma recipiebant Cinne
et Mario ſe cōiunxerūt. Ab hiſ plautius cū exercitu ce-
ſuſ ē. Cinna et Mariuſ cū carbone et ſertorio Ianiculum
expugnauerūt. et fugati ab Octauio cōſule receſſerūt. Ma-
riuſ Anciam et Ariciam et Lauiniū coloniaſ expugnauit.
Cum nulla ſpeſ eſſet optimatib; reſiſtendi pp ſegnitiā; et p
fidiā ducū et militū qui corrupti aut pugnare nolebant
aut in diuerſaſ parteſ tranſibāt. Cinna et Mariuſ in urbem
recepti ſt qui uelut captā eā cedib; ac rapiniſ uaſtauer-
unt. Gn. Octauio conſule et oīb; aduerſe ptiſ nobilibuſ t
trucidatiſ. trucidato et. M. Antonio eloquentiſſimo uiro
et. C. Lucio ceſare quoꝝ capita in roſtriſ poſita ſunt. Craſ-
ſuſ fili' ab equitib; fimbrie occiſuſ. pr̄ Craſſuſ neqd indignū
uirtute ſua pateret gladio ſe tranſfixit. Et citra ulla com-
itia ɔſuleſ inſequentē annū ſe ipoſ renuntiauerūt. Eodē
q; die quo magiſtratum inierat Mariuſ Sextū Liciniū
ſenatorē de ſaxo deiici iuſſit. editiſq; plurimiſ ſcelerib;
Idibuſ Januariiſ deceſſit. uir cui' ſi exaīent cū uirtutib;
uicia haud facile ſic dcū utrū bello melior an pace pnitioſior
fuit. adeo qm. rē. P. armat' ſeruauit eā pmo to-
gat' oī gnē fraudiſ poſtremo amiſ hoſtilit' euertit.

L. L. SILLA. ATHENAS. QVAS
Archelauſ pfect' Mitridatiſ occupauer-
at circūſedēte et cū magno labore expu

gnate urbi / libertatē et que habuerat reddidit / Magne-
ſia que ſola in Aſia ciuitas in fide manſerat ſumma uirtute ad
uerſus Mitridatē defenſa eſt. Preterea tractū geſta in mace
donia continet.

SIlla copias regis que macedonia occupata ī The
ſaliam uenerant / ꝓlio uicit ceſis hoſtiū plurimis
ac caſtris q; expugnatis. Renouato deīn bello / iterū ex
ercitū regis fudit ac deleuit. Archelaus cū claſſe regia
Sille ſe tradidit. L. Valerius flaccus conſul collega Cinne
miſſus ut Sille ſuccederet ꝓꝑ auaritiā inuiſus exercitui ſuo
ab. C. fimbria legato ipſiꝰ ultime audatie homine occiſus ē.
et Imperiū ad fimbriā tranſlatū. Preterea expugnate ī Aſia
urbes a mitridate / et crudeliter direpta prouincia. In curſio-
nes tracū ī Macedoniā referunt.

L. fimbria in Aſia fuſis ꝓlio aliqt ꝑfectis Mitridatis ur
urbem pgamū cepit obſeſſūq; regē nō multū abfuit
quin caperet urbem. Illiū que ſe potati Sille reſeruabat ex
pugnauit ad ac deleuit. et magnā partē Aſie recepit. Silli
enī pluribꝰ ꝓliis traces cecidit. Cum. L. Cinna et. Gn. Papiriꝰ
Carbo a ſe ipſis cōſules ꝑbieniū creati bellū ꝯtra Sillā ꝓpararent
effectū eſt ꝑ. L. Valeriū flaccū ꝓncipē Senatus / qui orōnes
ī ſenatu hūit / et peos qui cōcordie ſtudebant. ut legati ad Sil-
lam de pace mitterentur / Cinna ab exercitu ſuo quē ī uitū
cogebat naues cōſcendere et aduerſus Sillam proficiſci īter
fectꝰ eſt. Conſulatū carbo ſolus geſſit. Silla cū ī Aſiam tra
ieciſſet. pacē cū Mitridate fecit / ita ut is cederet ꝓuintiis
Aſia Bithinia Capadocia. fimbria deſertus āb exercitu q
ad Sillā tranſierat / ipſe ſe ꝑcuſſit / impetrauitq; de ſeruo ſuo
prebens ceruicē ut ſe occideret.

SIlla legatis qui a ſenatu miſſi erāt futurū ſe ī potate
ſenatus rīndit / ſi ciues qui pulſi a Cinna ad ſe cōfu-
gerant / reſtituerent. Que cōditio cū iuſta ſenatui uideret

Per Carbone factioneq: eius cum bellum uidebatur utilius ne
conueniret effectum est. Idem carbo cum ab omnibus oppidis
Italie coloniisq: obsides exigere uellet ut fide eorum contra
Sillam obligaret, consensu senatus prohibitus est. Nouis ciuibus
senatus consulto suffragium datum est. Q. Metellus pius qui par
tes optimatum secutus erat, cum in affrica bellum moliretur, ab C.
fabio pretore pulsus est. Senatusq: consultum per factionem car
bonis et marianarum partium factum est, ut omnes ubiq: exer
citus mitterentur. Libertini in quinq: et XXXV. distributi sunt.
Preterea belli apparatum qui contra Sillam excitabatur continet.

Silla in Italiam cum exercitu traiecit.
Missisq: legatis qui de pace agerent, et ab
consule Gn. Norbano uiolatis, eundem Norbanum prelio
uicit. Et cum L. Scipionis alterius consulis cum quo per omnia
id egerat pacem iungere nec potuerat, castra oppugnatu
rus esset. Vniuersus exercitus consulis solicitatus per emissos ab
silla milites, signa ad Sillam transtulit. Scipio cum occidi
posset dimissus est. Gn. Pompeius. Gn. Pompeii filius eius
qui asculum ceperat, scriptus conscripto uoluntariorum exerci
tu cum tribus legionibus ad Sillam uenerat ad quem omnis nobilitas
se conferebat. ita ut deserta urbe ad castra ueniretur. Preterea
expeditiones utriusq: partis ducum per totam Italiam referunt.

Cum G. Marius. G. Marii filius consul ante annos
XX. per uim creatus esset. C. fabius in Affrica propter cru
delitatem et auaritiam suam in pretorio suo uiuus exustus est. L.
filipus legatus Sylle, Sardiniam Q. Antonio pretore pulso
et occiso occupauit, Silla cum Italicis populis ne timeretur ab
his uelut erepturus ciuitates et suffragii ius nuper datum
fedus percussit. Item quod ex fiducia iam certe uictorie litiga
tores a quibus adibatur uadimonia Romam deferre iussit. Cum
a parte diuersa urbs teneretur. Damassicus pretor ex uolun
tate G. Marii consulis cum Senatum contraxisset omnemq: erat

in urbē nobilitatē trucidauit. Ex cuiꝰ nūo. Q. Mutiuſ Sce-
uola pontifex maximꝰ fugienſ in ueſtibulo edis ueſte occi-
ſuſ eſt. Preterea belliū ab. L. Murena aduerſuſ Mithrida-
tem ī Aſia renouatū / continet.

Silla. G. Mariū exercitu eiꝰ fuſo deletoq; ad Sacripor-
tum in oppido Preneſte obſedit. Vrbem Romā exi-
nimi corū manibꝫ recepit. Mariū erumpe tentantē / reppu-
lit. Preterea reſ ab legatiſ eiuſ eadē ubiq; fortuna partiū ge-
ſta continet.

Silla Carbonē cū exercitu / ad Cluſiū ad Fauentiā / Fi-
dentiā q; ceſo Italia expulit. Cū ſamnitibꝫ ꝗ ſoli ex
Italicis ꝓpliſ nō dū arma poſuerat / iuxta urbem romanam
añ portā colinā debellauit. Recuperataq; reſ. p. pulcerrimā
uictoriā crudelitate q̄ta ī nullo hoīu; fuit īquinauit. otto
milia dedititioꝝ ī uilla publica trucidauit. Tabulā ꝓſcriptio-
niſ poſuit urbē / ac totā Italiā cedibuſ repleuit. Inter quaſ
omneſ p̄neſtinoſ ī ermeſ cōcidi iuſſit. Mariū Senatorii
ordiniſ uirū / cruribꝫ brachiiſ q; fractiſ auribꝫ p̄ſectiſ et
oculiſ effoſſiſ necauit. G. Mariuſ p̄neſte obſeſſuſ ab lucretio
Affella Sillanaꝝ partiū uiro. cū ꝑ cuniculū captaret euadē
ſceptū exercitu / mortē ſibi ꝯſciuit. i. in ipō cuniculo cū ſen-
tiret ſe euadere nō poſſe cū Theleſino fuge comite ſtricto
utrīq; gladio ꝯcurrit quē cū occidiſſet ipē ſautiuſ impetra-
uit ab ſuo ut ſe occideret.

M. Brutuſ. a Gn. papirio carbone quē contrā appu-
lerat miſſuſ naue piſcatoria Lilibeū. ut exploraret
an ibi Pompeiuſ eſſet. circumuentꝰ nauibꝫ quaſ pompeiuſ
miſerat ī ſe mucrone uerſo ad tranſtrū nauiſ obnixuſ cor-
pori ſpondere incubuit. G. Pompeiuſ in Siciliā cū impio
ab ſenatu miſſuſ. Gn. Carbonē ꝗ flenſ muliebriter mortem
tulit captū occidit. Silla dictator fcūs / quod nemo unq̄
fecerat cū faſcibꝫ. xxiiii. ꝓceſſit rebuſ nouiſ rei. p. ſtatū

confirmauit. Tribunoꝝ pleƀ potātē minuit et omē iuſ le-
gum ferendaꝝ ademit. Pontificū augurūq; collegiū am-
pliauit ut eēnt. xv. ſenatū ex ſequeſtri ordine ſuppleuit.
Proſcriptoꝝ liberiſ iuſ petendoꝝ honoꝝ eripuit. et bona
eoꝝ uendidit. Ex qb; plurima ꝑma rapuit redactū ē ſex
tertiū termilieſ qngentieſq;. Lucretiū Affellā ad uerſuſ
uoluntatē ſuā cōſulatū petere auſū iuſſit occidi in foro.
et cū hoc īdigne ferret ppłs Romanus contione ad uoca-
ta ſe iuſſiſſe dixit. Gn. Pompeiuſ Affricā Gn. Domiciū
ꝓſcriptū et Hyertā regē Numidie bellū molienteſ uic-
toſ occidit. et q̃tuor et. xx. annoſ natuſ ad huc equeſ Ro-
manus quod nulli ꝯtigerat ex Affrica triumphauit. Gn.
Norbanuſ cōſularis proſcriptuſ in urbe Rhodo cū compꝛ-
henderent ipē ſe occidit. Mutiluſ unuſ ex ꝓſcriptiſ claꝫ
capite ad opto ad poſtitiaſ edeſ Baſtie uxoriſ cū acceſſiſſet
ad miſſuſ nō eſt quia illū ꝓſcriptū diceret Itaq; ſe transfo-
dit et foreſ uxoriſ ſanguine ſuo reſpexit. Silla nolā in
Samnio recepit. xlvii. legioneſ agroſ captoſ deduxit et
eoſ hiſ diuiſit. Volterraſ qd̕ oppidū ad huc ī armiſ erat
obſeſſum ī deditionē accepit. Mithilene q; ī Aſia q̃ ſola
urbs poſt uictū Mithridatē arma retinebant expugna-
te diruptēq; ſunt.

Silla deceſſit honoſq; ei a ſenatu habitꝰ ē ut ī cāpo
Marcio ſepeliret̃. M. Lepiduſ cū acta Sille tenta-
ret reſcindere bellum excitauit ab. Q. Catulo colle-
ga Italia pulſuſ eſt. Et in ſardinia fruſtra bellū molituſ
periit. M. Brutuſ qui ciſalpinam galliam obtinebat
a. Gn. Pompeio occiſuſ eſt. Q. Sertorii uiri bellacíſſimi
geſta referuntur. Quintuſ Sertoriuſ ꝓſcriptuſ in ulteri-
ore hiſpania ingēſ bellū excitauit. L. Manliuſ procon-
ſul et. M. Domiciuſ legatuſ ab hirculeio q̃ſtore ꝑlio uicti ſ̃
Preterea reſ a Publio Siulio ꝓcōſule aduſ̃ Ciliciaſ geſtaſ ꝯtinet.

GNEVS. POMPEIVS. CVM. AD-
huc equeſter eſſet / cū imꝑio conſulari ad uer-
ſuſ Sertoriū miſſuſ eſt. Sertoriuſ aliquot ur-
beſ expugnauit. plurimaſq; ciuitateſ ī poteſta-
tem ſuā redegit. Appiuſ Claudiuſ procon-
ſul / tracaſ pluribꝫ ꝓliſ uicit. Q. Metelluſ
proconſul. L. Hyrcoleium queſtorem Sertorii cum exer-
citu cecidit atq; fugauit.

GNeuſ Pompeiuſ dubio euentu cū Sertorio pugna-
uit / ut ſingula exutraq; parte cornua uicerint.
Q. Metelluſ / Sertoriū et Perpenā cū duobꝫ exercitibꝫ ꝓlio
fudit. Cuiꝰ uictorie partē cupiēſ ferre / Pompeiuſ parum
proſpe pugnauit. Obſeſſuſ deinde Clunie ſertoriuſ / aſſidu-
iſ eruptionibꝫ nō leuiora damna obſidentibꝫ intulit. Prete-
rea a publio / curſone proconſule reſ in tracia geſtaſ continet /
et aduerſuſ dardanoſ et. Q. Sertorii multa crudelia ī ſuoſ
facta continet / qui plurimoſ ex amiciſ et ſecū proſcriptoſ
crimine proditoīs ī ſilatoſ occidit.

P. Seruiliuſ proconſul ī Cilicia yſauroſ domuit et ali-
quot urbeſ piratarū expugnauit. Nicomedeſ Bithi-
nie rex ꝑp̃lm Romanū fecit heredem regnūq; eiꝰ ī prouintie
formam redactū ē. Mitridateſ federe cum Sertorio icto
bellū pp̃o romano intulit. Apparatuſ deinde regiarū copi-
arum pedeſtriū naualiūq; et occupata Bithinia. M. Au-
reliuſ Cotta conſul ad Calcidoniā prelio ab rege uictꝰ. Reſ-
q; a Pompeio et Metello geſtaſ ꝯtinet aduerſuſ Sertoriū qui oībꝫ
belli militie q; artibꝰ par fuit / qſ ab obſidioē Calagarriſ oppidi
depulſoſ coegit diuerſaſ regioneſ petere. Metellū ulteriorē
Hyſpaniā Pompeiū Galliam.

L. Liciniuſ Lucullus conſul aduerſuſ Mitridatem
equeſtribꝫ ꝓliiſ feliciter pugnauit et aliquot expeditioēſ

pſperaſ fecit poſcenteſq: pugnam militeſ a ſeditiõe ĩhibuit. Deiotharuſ gallo grecie tetrarcheſ / pfectuſ Mitridatiſ / bellũ ĩ Phrigia mouenteſ occidit preterea reſ a. Gn. Pompeio ĩ hiſpania ↄtra Sertoriũ pſpe geſtaſ ↄtinet.

C. Curio pconſul Dardanoſ in tracia domuit. q̃tuor et. lxx. gladiatoreſ Capue ex ludo lentuli pfugerũt. et cõgregata Seruicioꝝ erga ſculoꝝq: m̃titudine Criſſo et Spartaco ducib; bello excitato / Claudiũ pulcrũ legatum / et. P. Varenũ ptorẽ / plio uicerũt. L. Lucullus pcõſul ad Ciçiũ urbẽ / exercitũ Mithridatiſ fame ferroq: deleuit. pulſũq: Bithinia regẽ / uariiſ belli ac naufragiorum caſibuſ fractũ coegit ĩ portũ pfugere.

Q. Ariuſ ptor / Criſſũ fugitiuoꝝ ducẽ cũ. xx. milibuſ hoſtiũ; cecidit. Gn. lentuluſ ↄſul male aduerſuſ Sparthacũ pugnauit. Ab eodẽ ↄſul Geriuſ et. Q. Ariuſ ptoreſ acie uicti ſt. Sertori⁹ a. M. ppenna. et. M. Antonio & aliiſ ↄiuratiſ ĩ ↄuiuio itſcũs ẽ. Octauo ducat⁹ ſui ãno Magnuſ dux et adũſus duoſ impatoreſ Pompeiũ & Metellũ ſepe par ut̃ freq̃nti⁹ uictor. ad ultimũ ſeuuſ et pdig⁹ Impiũ ptiũ ad Marcũ t̃nſlatũ quẽ. Gn. Pompei⁹ uictũ captũq: ĩtfecit ac recepit Hyſpaniaſ decimaſ fere ãno q̃ ceptũ ẽ bellũ. C. Caſſiuſ pcõſul &. Gn. Manli⁹ ptor / male adũſuſ Sparthacũ pugñert. Ideq: bellũ. M. Craſſo ptori mãdatũ ẽ.

M. Craſſuſ ptor pmũ cũ pte fugiti

uoꝝ q̃ ex galliſ germaniſq: ↄſtabat feliciter pugnauit ceſis hoſtiũ. xxxv. milib; et ducib; coꝝ ceſ et Ganico. cũ ſpartago dein bellauit ceſiſ cũ eo. xl. milib;. M. Antoniuſ ptor bellũ aduerſuſ Cretẽſeſ paꝝ pſpe ſuſceptũ / morte ſua finiuit. M. luculluſ pcõſul Traciaſ ſubegit. L. Luculuſ ĩ pontho adũſuſ Mithridatẽ feliciter pugñuit / ceſiſ hoſtiũ ampli⁹ q̃. lx. milia M. Craſſuſ &. Gn. Pompei⁹ ↄſuleſ fc̃i ſũ pompeiuſ ãnq̃ q̃ſturaꝫ gereret exeq̃te ſ⁹. tribunitiã potẽtã; reſtituert Iudicia q̃: p. M. Aureliũ cotta ptorẽ ad eq̃teſ romanoſ t̃nſlata ſt. Mithridateſ deſpa

tione rex suaz coact⁹ ad Tigranē Armenie regem ꝯfugit.

Hacharēs filius Mithridates Bossori rex. ab. L. Luculo i amicitia receptus ē. Gn. lentul⁹ et. L. Gelius cēsores aspa cēsurā egerūt. qtuor et. lx. senatu mo tis aqb; lustro ꝯdito censa st̄ ciuiu; capita. vuuc. milia. L. Metellus p̄tor i Sicilia adūsus pirratas psp̄e rem gessit. Templū Iouis i Capitolio qđ i cendio ꝯsūptū ac refectū erat ab. Q. Catulo dedicatū ē. L. Luculus i Armenia Mitridatē et Tigranē et igentes utriq; regis copias plurib; pliis fudit. Q. Metellus pcōsul, bello aduersus Cretēses mādato Cydoniā urbē obsedit. C. Triarius legat⁹ luculi aduersus Mitridatē paz psp̄e pugnauit. Luculū ne psequeret̄ Mithridatez ac Tigranē sūmaz q; uictorie imponeret, seditio militū tenuit, quia seq eū nolebat. i. q; legiones Valeriane q̄ impleta ab se stipēdia dicētes, Lucculū reliqrūt.

Q. Metellus pcōsul Gnoson et Licuū, et Cidoniā et alias plurias urbes expugnauit. L. Roscius tribun⁹ pł. legē tulit ut eqtib; romanis i theatro. xiiii. gradus pximi assignarent̄. Gn. Popeius lege ad pplm lata pseq pirratas missus, qui comerciū Annone interdiserat intra q̄dragesimū diē toto mari eos expulit belloq; cū his i Scicilia ꝯfecto, acceptis i deditiōe; pirratis agros et urbes dedit Preterea res gestas ab. Q. Metello aduersus Cretenses ꝯtinet. et eplis Metelli et. Gn. Pompeii inuicē missas. qrit q; Metellus gloriaz s͞t abse gestaz, ab Pompeio p̄terri, q icretā misat legatum suum ad accipiēdas urbiū deditiōes. Pompeius ratione dedit hoc se facere debuisse

C. Vm Manlius tribun⁹ pł magna indignatiōe nobilitatis legem tulit ut Pompeio Mithridaticū bellū mandaret̄. Concio ei⁹ bona. Q. Metellus p domitis cretēsib; libere i i id tempus insule leges dedit. Gn. Pompeius ad gerenduz bellū adūsus Mitridatē profect⁹ cū rege Parthoz Pharnace

amicitiā regnauit equeſtri p̄lio Mitridatē uicit. Preterea bellum inter Pharnacē Parthoꝝ regem, et Tigranē armeniorum. ac deīn inter filiū Tigranē p̄rem q̄ geſtū cōtinet.

GNEVS POMPEIVS Mithridatē nocturno p̄lio uictū coegit Boſforon pfugē Tigranem ī deditionē accepit. Et q̄ ademptus Siria, Phenice Cicilia regnū Armenie reſtituit. Coniuratio eoꝝ q in petitione cōſulatus ambit⁹ damnati erāt ſcā de inſiciēdis cōſulib⁹ oppreſſa ē. Gn. Pompei⁹ cū Mitridatē pſequeretur ī ultimas ignotasq; gentes penetrauit. Hiberos Albanosq; q tranſitū nō dabant p̄lio uicit. Preterea fugā Mitridatis p Colchos Nicosq; et res ab eo ī Boſforo geſtas continet.

GNeus Pompeius in prouintie formā pontū redegit, Pharnaces fili⁹ Mitridatis i bellū patri intulit et ab eo mitridates obſeſſus in regia, cū ueneno ſumpto paꝝ pfeciſſet ad mortē, a milite gallo nomine Bitocho, a quo ut adiuuaret ſe petierat interfectus eſt. Gn. Pompei⁹ iudeos ſubegit. Phanū eoꝝ Jeroſolima inuiolatū an id tpus cepit. L. Catelina bis repulſam īpetitione cōſulat⁹ paſſus cū lentulo p̄tore, et Cethego et plurib⁹ aliis cōiurauit de cede cōſulū et ſenatus, et incendiis urbis et opprimēda re. p. exercitu q; ī Etruriā comparato ea ɔiuratio īduſtria Marci Tulii Ciceronis eruta eſt. Catelina urbe pulſo dereliquis coniuratis ſupplicium ſumptum eſt.

CAtelina a C. Antonio procōſule cū exercitu ceſus eſt. P. Clodius accuſat⁹ q in h̄itu mulieris iſacrariū ī quo uiꝝ intrare nephas eſt cū intraſſet et uxorem metelli pontificis ſtrupaſſet abſolut⁹ eſt. Gneus Pontinus p̄tor Alobroges qui rebellauerat ad ſolonē domuit. P. Clodi⁹

ad plebem

ad plebem tranſit. Gaiuſ Ceſar luſitanoſ ſubegit. Coq; ꝯſulatꝰ
candidato et captande rem. p. inuadere. cōſpiratio inter treſ
ciuitatiſ ꝑncipeſ facta eſt. Gn. Ponpeiū. M. Craſſum et. G. Ce
ſarē. Legeſ agrarie a Ceſare conſule cū magna cōtentione ī
uito ſenatu et altero ꝯſule. M. Bibulo late ſt. C. Antoniuſ
procōſul ī Tracia parū proſpe rem geſſit. M. Cicero lege a. P.
Clodio tribuno pl. lata q; ī demnatoſ ciueſ necauiſſet ī exiliū
miſſuſ. in prouintiā galliā profcēs helnetioſ gentē uagā dom
uit que ſedē querenſ p prouinciā Ceſariſ Narbonaꝝ iter fa
cere uolebāt. Preterea ſitū galliaꝝ ꝯtinet. Pompeius de liberiſ
Mithridatiſ Tigrane et Tigraniſ filio triumphauit. Magnꝰ
q; a tota contione ꝯſalutatuſ eſt.

PRima parſ libri ſitū Germanie moreſq; ꝯtinet. G.
Ceſar cū aduſuſ germanoſ qui Ariuſto duce ī Gal
liam tranſcenderāt exercitū duceret rogatuſ ab eduiſ et ſequa
niſ quoꝝ agere poſſidebāt trepidatione militū ꝑꝑ metū no
uoꝝ hoſtiū orta allocutiōe exercituſ inhibuit et uictoſ ꝑlio
rōnoſ gallia expulit. M. Cicero Ponpeio inter alioſ exercēte.
et Tamnio milone tribuno pl. ingenti gaudio ſenatuſ ac totiꝰ
Italie ab exilio reductꝰ eſt. Gn. Pompeio p quinquenniū anno
ne cura mandata eſt. Ceſar ambiatio ſueſſionaſ uiromādu
oſ atrebateſ belgaꝝ ꝑꝑloſ quoꝝ genſ multitudo erat ꝑlio uictoſ ī
deditiōem accepit. Ac deinde cōtra Neruioſ uniꝰ ex hiſ ci
uitatiſ cū magno diſcrimine pugnauit eaꝫ gentē deleuit
que bellū geſſit donec ex. lx. milibꝫ armatoꝝ ſupeſſet.
et ex. vc. ſenatoribuſ treſ tm̄ euaderēt. Lege data de redigen
da ī prouintie formā Cipro et publicāda pecunia regiā. M. Ca
toni adminiſtratio eiuſ rei mandata eſt. Ptholomeuſ Egipti rex
ob iniuriaſ quaſ paciebātā ſuiſ regno romā uenit. G. Ceſar
uenetoſ gentē occeano iunctam nauali ꝑlio uicit. Preterea res
ab legatiſ eiuſ eadē fortuna geſtaſ continet.

CVM. C. Catonis tribuni pl intercessionib; comicia tollerentur, senatus uestem mutauit. M. Cato ipetitoe preture prelato. L. Vacinio repulsam tulit. Jdē cū legē impediret, qua prouintie cōsulibus īquenniū, Pompeio hyspania Crasso Siria et Particū bellū dabantur, ab. G. Trebonio tribuno pl auctore in uincula ductus ē. Aurelius Gabinius pconsul Ptholomeum reduxit ī regnū Egipti, electo Archelao, quē sibi regē asciuerant. Cesar uictis germanis ī gallia cesisq; Rhenum transcendit, et pximā partē germanie domuit. Ac deīn occeano ī Britaniam, primo parū prospe tempestatib; aduersis traiecit. Jterū paz felicius magnaq; mltitudine hostium cesam aliquam partem insule in potātem redegit.

I Vlia Cesaris filia, Pompeii uxor decessit, honosq; ei a ppl'o hītus ē, ut in campo marcio sepeliretur. Gallorū aliquot ppli Ambiorige duce eburnorū defecerūt, aqbus Cotta & Tigorius legati Cesaris circumuenti insidiis, cū exercitu cui preerat, cesi sunt. Et cū aliarū q̄s legionū castra expugnata magno labore defensa essent, inter q; eius qui in Treberis pērat. Q. Cicero ab ipso cesare hostes fusi sūt. M. Crassus bellū parthis illaturus Eufraten flumen transiit, uictusq; plio ī quo et filius eius cecidit. Cum reliquias exercitus ī colle recepisset, euocatus in colloquiū ab hostibus uelut de pace acturis quorū dux erat Surenas comphensus est. Et nequid uiuus pateretur repugnans interfectus est

M Crassus cū filio a parthis occidit

GAius Cesar treuiris in gallia uictis, iterū in germaniā transiit nulloq; ibi hoste inuento reuersus ī galliā eburonas et alias ciuitates que ꝯspirauerāt uicit, et ambiorigē ī fuga psecutus. P. Clodii ab Tannio Milone candidato ꝯsulatus, Jpseum Scipionē, et Milonem essent q armis ac ui cōtendebant ad comprimēdas eas. Gn. Pompeio legato et ab senatu consul tercio fcs est absens et sol' qd' nulli alii

appia uia ad bouillas occisi corp' plebs icurā cremauit Cū seditiōes int' cādidatos cōsulatus

unq̄ accidit. Q̄one decreta ꝺ̄ morte. ꝑ. Clodii / Milo iuditio da-
nat⁹ ī exiliū miſſ⁹ ē. Lex data ē / ut rō abſentis Ceſaris ī petitiōe
ꝯſulat⁹ haberet̄ / Inuito & ꝯt̄ dicēte M. Catone. Preterea res ge
ſtas a. G. Ceſare ad u'ſus gallos / qui ꝑpe uniūſi uercingetorige
Auino duce ꝺ̄fecerūt. Et laborioſas obſidiōes urbiū ꝯtinet int̄
q̄s Anaricū / Bicuricū et Gergouie Auēnoꝝ

CVm. G. Ceſar / gallos ad Aleſiā uicit oēſq; gallie ciuita
tes q̄ ī armis fuerāt ī deditiōe; accepit. C. Ceſius / q̄ſtor
M. Craſſi / Parthos q ī Siriā tñſcenderāt cecidit. In petitiōe ꝯſul
at⁹. M. Cato repulſam tulit creatis ꝯſulib; Suicio Sulpitio. M.
Marcello. G. Ceſar bello uagos / cū aliis galloꝝ ꝑptis domuit. P̄
terea ꝯtin; īt̄ ꝯſules de ſucceſſore. G. Ceſari mittendo agente
ī ſenatu Marcello ꝯſule ut Ceſar ad petitiōe; ꝯſulat⁹ ueniret
Cui⁹ lege lata ī id tp̄s ꝯſulat⁹ puīcias obtinē ꝺ̄eret. Reſq; ab M.
Bibulo in ſiria geſtas ꝯtinet.

CAuſe ciuiliū armoꝝ / et ī icia referūnt̄. Contentioneſq;
de ſucceſſore. G. Ceſari mittendo cū ſe dimiſſuꝝ exercit⁹
negaret / ni a Pompeio dimitterent̄. Et. C. Curionis t̄biū pl̄. ꝑmuꝫ
aduerſus Ceſare de ꝑpto. ꝓ. Ceſariſq; actiōes ꝯtinet. Cū ſenat⁹
ꝯſultū fcm eēt / ut ſucceſſor Ceſari mitteret̄. M. Antonio / et. Q.
Caſſio t̄ tribunis pl̄ q̄m interceſſiōib; id ſenat⁹ ꝯſultū impedie-
bāt / urbe pulſ⁹ mandatūq; ab ſenatu ꝯſulib; et. Gn. Pompeio
ut uideret ne q̄s. res. p. det̄meti caperet. G. Ceſar bello inimi
cos pſecutur⁹ cū exercitu ī Italiā uenit. Corfiniū cū. L. Do
micio et. L. Lentulo cepit eoſq; dimiſit. Gn. Pompeiū cete
roſq; partiū ei⁹ Italia expulit.

GAyus Ceſar / Maſſiliā q̄ portas cluſerat obſedit. et
relictis ī obſidiōe urb̄ ei⁹ legatis. C. Trebonio / et Decio
Bruto pfect⁹ ī hiſpaniā. L. Affricanū et. C. Petreiū / legatos. Gn.
Pompeii cū. VII. legiōib⁹ ad hylerdā ī deditiōe; accepit / oēſq;
ī columes dimiſit. Varrone q̄; legato Pompeii cū exercitu ī
potāte; ſuā redacto gaditanis ciuitatē dedit. Maſſilieſes du-

obuſ naualib; ꝓliiſ uicit. Poſt longã tñ obſidionẽ potiti Ceſariſ ſe
pmiſerut. C. Antonius legat⁹ Ceſariſ male adu̇ſuſ Pompeianoſ ĩ hyli
rico reb; geſtiſ capt⁹ ẽ. In quo bello Opitergini Tranſpadini ceſa
riſ auxiliareſ/ rate ſua ab hoſtiũ nauib; clauſa/ potiꝰ q̃ ĩ potẽtate ho
ſtiũ ueniret ĩter ſe occurrẽteſ occubuerũt. C. Curio legat⁹ Ce
ſariſ ĩ Affrica cũ ꝓſpe adu̇ſuſ Pompeianaꝝ. partiũ ducẽ Varrũ
pugnaſſet/ a Juba rege mauritanie/ cũ exercitu ceſuſ ẽ. G. Ce
ſar ĩ greciã traiecit.

M. CECILIVS RVFFVS PRETOR.

cũ ſeditioẽſ ĩ urbe ꝯcitar& nouaꝝ tabulaꝝ ſpe ple
bs ſolicitata abrogato magĩ̄tatu pulſ᷒ urbe/ Milo
ni exuli q fugitiuoꝝ exercitũ ꝯtraxerat ſe ꝯiũxit
Vterq; cũ bellũ moliret̃ ĩterfecti ſt̃. Cleopatra Egip
ti regina/ a Ptholomeo frẽ regno pulſa ẽ. ꝑpt. Q.
capti ꝑtoriſ auaritiã/ crudelitateq; Cordubẽſeſ ĩ hyſpania cũ duab;
Varrianiſ legionib; a ptib; Ceſariſ deſciuert̃. Gn. Pompei⁹ ad brun
duſiũ obſeſſuſ a ceſare et ꝑſidiiſ ei⁹ cũ magna clade diu̇ſe ptiſ ex
pugnatiſ obſidioẽ liberatiſ tranſlato ĩ Theſaliã bello ap̃ ſarſaliã a
cie uict⁹ ẽ. Cicero ĩ caſtriſ remanſit uir ñ min⁹ q̃ ad bella nat⁹ oĩb;q;
adu̇ſaꝝ ptiũ q ſe potiti uictoriſ ꝑmiſerat. Ceſar igit̃

TRepidatio uictrix ptiũ ĩ diu̇ſaſ orb̃ terraꝝ pteſ
et fuga refert̃. Gn. Pompei⁹ cũ Egiptũ petiſſet/ iuſſu Ptholo
mei regiſ pupilli auctore Thedoto ꝑceptore/ cui⁹ mag̃ ap̃ regẽ au
ctoritaſ erat. et Pothino occiſuſ ẽ ab Archelao/ cui id facin⁹ erat de
legatũ ĩ nauicula an̄ q̃ ĩ terra exiret. Cornelia uxor et Sext⁹ Põpei⁹
fili⁹ Cypri refugert̃ Ceſar ꝑ t̃tiũ diẽ ĩſecut⁹. Cũ ei Theodot⁹ caput
Pompeii/ et anulũ ei⁹ obtuliſſet ĩ fenſuſ eſt et illacrimauit. Sine ꝑiclõ
Alexandriã tumultuatẽ ĩtrauit. Ceſar dictator creat⁹ Cleopatraq;
ĩ regnũ Egipti redux̃. et ĩ ſerẽtẽ bellũ Ptholomeũ hiſdẽ auctorib⁹ qb;
Pompeiũ interfecerat cũ mag̃ ſuo diſcrimine uicit. Ptholomeuſ
dũ fugit ĩ Nilo nauiclã ſub ſedit ꝑterea laborioſũ. M. Catoniſ ĩ af
frica ꝑ deſ᷒ta cũ legioib; iter et bellũ. Gn. Domitio aduerſuſ Phar

nacē paꝝ ꝓſpere geſtū ꝯtinet.

COnfirmatiſ i Affrica Pompeianiſ ꝑtib; impiū eaꝝ. P. Scipioni delatū ē. Catoni cui exeq̄ deferebat impiū cedente. Et cū dedituēda urbe Vtica pp fauorē ciuitatiſ eiꝰ i Ceſarē deliber[…]ē. idq; ne fieret. M. Cato tenuiſſet, iuba ſuadēte ut dirueret tutela eiꝰ et cuſtodia mādata ē Catoni. i Pompeii magni filiū i Hyſpania ꝯtractiſ uirib; quaꝝ ductū Affricanus. Petreius excipe uolebāt bellū adūſus ceſarē renouauit. Farnaces Mitridatiſ filiꝰ expōito ſiñ ulla belli mora uict ē. Cū ſeditoēſ rome a P. Dolobella tribuno pl legē ferēte d noуiſ tabuliſ excitate eēnt. et ex[…]ā plebs tumltuaret iductiſ a M. Antonio Magro eqtū i urbe militib octingētiſ a plebe ceſi ſt. Ceſar ueteraniſ cū ſeditoē miſſioēs poſtulātib; dedit. Et cū i Affricā traieciſſet adūſ copiaſ Jube regiſ cū diſcrīie magno pugnauit.

BEllū i Syria Cecilꝰ Baſſus eqſ romanꝰ Pompeianaꝝ ꝑtiū excitauit. Relicto a legiōe Sexto Ceſare q ad baſſū tranſierat occiſo q; eo. Ceſar Scipiōes ꝑtorē Jubam q; uicit ad Tapſū, caſtriſ eoꝝ expugnatiſ. Cato audita re cū ſe ꝑcuſſiſſ; utice, et interueniēte filio curaret, int ipas curatioēs reſciſſo uulnē expirauit anno etatiſ ſue. xlviii. Petreius Jubā ſeq; iterfecit. P. Scipio i naue ēcuuetꝰ honeſte morti uocē q; adiecit. Querētib ei impatorē hoſtib; dixt. Jmpator ſe bn̄ ht. Fauſtus et Affraniꝰ occiſi, Catoniſ filio uenia data. Brutꝰ legatꝰ Ceſariſ i gallia beluatoſ rebellanteſ ꝓlio uicit.

CEſar q̄tuor triumphoſ eduxit, ex gallia. Exegipto ex Affrica Epulū et oīſ gnīſ ſpectacula dedit. M. Marcello ꝯſulari ſenatu rogante reditū ꝯceſſit. Qi bn̄ficio eiꝰ Marcelluſ frui nō potuit a Gn. Magno cliēte ſuo Athenis occiſꝰ. Recenſū egit q̄ ca ſt ciuiū capita. c. milia. Pfectꝰ i hyſpaniā adūſuſ. G. Pompeiū mr̄iſ utriuſq; expeditoib; fcīs et aliqt urbib; expugnatiſ, ſūmā uictoriā cū magno diſcrīie ad mūdā urbem cōfectus eſt. Pompeiꝰ Sextuſ effugit.

Ceſar in hyſpaniã Quintũ triumphũ egit et cũ plurimi maximiq;
honores ab ſenatu decreti eẽnt / inter q̃s ut pareñs patrie a
pellaretur / et ſacro ſcũs ac dictator imppetuũ eẽt. Inuidie adũſus
eũ cãm pſtiterit / q; ſenatui deferẽti honores hos / cũ ãn ueñis ge
nitricis edẽ ſederet nõ aſurrexit / et q; M. Antonio ꝯſuli col
lege ſuo inter lupercos currẽte Diadema capiti ſuo impoſi
tũ i cella repoſuit. et q; Epidio Marulo et Ceſecio flauo
ꝑt inuidiã et tãq̃ regnũ affectãti / potas abrogata ẽ. Ex his ca
uſis ꝯſpiratõe i eũ fcã / cui capita fuerũt. M. Brutus et Caſſius et ex
ceſaris ꝑtib; Decius Brutus / et. M. Trebonius i Pompei curia oc
ciſus ẽ. xxiii. uulnerib; / occupatũq; ab interfectorib; eius.
Capitoliũ Obliuiõe deĩn cedis eius / a ſenatu decreta / obſidib;
Antonii et Lepidi ẜ liberis acceptis ꝯiurati a Capitolio de
ſcenderũt. Teſtamẽto Ceſaris ex ꝑte dimidia / heres iſtitutus
ẽ. Gayus Octauius ſororis nepos et i nomẽ adoptatus ẽ. Ceſaris
corpus cũ i campũ marciũ ferretur a plebe ãn roſtra crematũ
eſt. Dictature honos imppetuũ ſublatus ẽ. Chamaces humiliẽ
ſortis hõ q ſe Gaii Marii filiũ ferebat cũ ap credulam plebeʒ
ſeditiones moueret necatus ẽ.

Gayus Octauius Romã ex Pirrho uenit / co eũ ceſar il
lũ ꝑmiſſat bellũ i macedonia geſturus õib; q; ꝑſpicue
exceptus / et nomẽ ceſaris ſumpſit. In cõfuſiõe reꝝ ac tumultu
lepidũ pontificẽ tũ maximũ itẽ fec. et. M. Antonius ꝯſul cũ im
potentẽ dominaretur legeq; de ꝑmutatiõe ꝓuinciaꝝ ꝑ uĩ tuli
ſſet et Ceſarẽ q̊; petentẽ ut ẛ aduſus ꝑcuſſores auxilii ad
eẽt / magnis iniuriis affectus ẽ. Ceſar et ſibi et rei. p. uires ad
uerſus eũ paraturus deductis i colonia ueteranos excitauit
Legiones q̊; quarta et marcia ſigna ab Antonio ad Ceſarẽ
tulerũt. Deĩn et cõplures ſcutia. M. Antonii paſſim i Ca
ſtris ſuis trucidati. q̃a et ſuſpecti erãt ad ceſarẽ deſciuerũt.
Decius Brutus ut petenti Ciſalpinã galliã / Antonio obſiſte
ret. Mutinã cũ exercitu occupauit Preterea diſcurſus

utriusque partis uiror(um) ad accipiendas prouintias apparatusque belli continet

M. Brutus in grecia sub pretestu rei p. et suscepti contra M. Antonium belli exercitum cum uatinius peteret cum prouintia in potestate sua redegit. Gaio Cesari qui primus rei publice arma suppeditat p. pp. pro. imperium ab senatu datum est cum consularibus ornamentis adiectumque ut senator esset. M. Antonius decium Brutum Mutine obsedit. Missique ad eum ab senatu legati de pace parum ad conponendum eam ualuerunt. populus romanus saga sumpsit. M. Brutus in Epyrho. G. Antonium pretore cum exercitu potitum suae subegit

A. Trebonius in Asia fraude P. Dolabelle occisus est. Ob id facinus Dolabella hostis ab senatu iudicatus est. Cum pansa consul male aduersus Antonium pugnasset. A. hyrcius consul cum exercitu superueniens fusis M. Antonii copiis fortuna utriusque partis equauit. Victus deinde ab Hircio et Cesare Antonius in Galliam confugit et M. lepidum cum legionibus que sub ipso erant sibi iunxit. hostisque ab senatu cum omnibus qui intra presidia eius essent iudicatus est. Aurelius hircius qui post uictoriam in ipsis hostium castris ceciderat. et L. pansa ex uulnere quod in aduerso prelio exceperat defunctus in Campo martio sepulti sunt. Aduersus G. Cesarem qui solus ex tribus ducibus superat parum gratus senatus fuit. qui Decio Bruto obsidione mutinensi ab Cesare liberato triumphi honore decreto cesaris militumque eius mentionem non satis gratam habuit Ob quae G. Cesar reconciliata per M. Lepidum cum Marco Antonio gratia Romam cum exercitu uenit. Et perculsis aduentu eius his qui in eum iniqui erant cum XVIIII annos haberet consul creatus est.

GAius Cesar consul legem tulit de quo e habenda in eos quorum opera pater occisus est. Postulatique ea lege M. Brutus C. Cassius Decius Brutus absentes ea lege damnati sunt. C. M. Antonius uires Asinius quoque polio et Munatius plautus cum exercitibus suis ad iuncti ampliasset. Decius Brutus cum senatus ut persequeretur Antonium mandauerat relictus a legionibus suis iussu An

tonii ī cui' potātē ueñerat ꝑfugiſſ; ceſi ab Capeno/ Sequano īt-
fcuſ ē. Cayuſ ceſar pacē cū Antonio et lepido fecit/ ita ut hi
uiri. rei. p. custodiēde p qnqnnū eēnt/ ipe et lepid' et Antoni'
et ut ſuoſ qſq; inimicoſ pſcriberēt. Jn q̄ pſcriptioē pluri eqteſ et
.cxxx. ſenatoꝝ noīa fuerūt et inter eoſ. L. Pauli frīſ. M. Lepi
di et. L. Ceſariſ Antonii auunculi et. M. Ciceroniſ hui' occiſi
a Popilio legionario milite cū hrēt ānoſ. lxiii. cū dextra manu
ī roſtriſ poitu; ē. Preterea reſ a M. Bruto ī grecia geſtaſ ɔtinet.

.CASSIVS

C. CASSIVS CVI MANDATV
ab ſenatu erat/ ut dolabellā hoſtē iudicatū bel
luz ſeqret' auctate rei p. aduit' Siriā cū tribuſ
exercitibuſ qui in eadem prouincia erat
in poteſtatem ſuam redegit. Dolabella in
urbe Laodicia obſeſſum mori coegit. M.
quoq; Bruti iuſſu. G. Antoniuſ captuſ et occiſuſ eſt.

M. Brutuſ aduſuſ trachaſ paꝝ.

M. pſpe rē geſſit. oībꝫq; tranſmarinis ꝓuītiſ exercitibꝫq;
ī potatē ei' et. C. Caſſii redactiſ coierūt. S; uenere uterq; ad or
dinanda belli futuri ɔſiliā. M. Meſſale publicolā frēz iunctū ī
ɔſilio ɔdonauerūt.

Sextuſ Pompeiuſ Magni fili' lectiſ ex ꝑſcriptiſ ɔſcriptiſ
ac fugitiuiſ cū exercitu diu ſine ulla loci cui'q̄ poſſeſſione
ꝑdatuſ ī mari. Meſſana opidū ī Sicilia ꝑmū. deīn totā ꝓuinciā
occupauit. occiſoq; Pompeo Bithinico ꝓtore q Saluideriu;
legatū Ceſariſ nauali ꝓlio uicit. Ceſar et Antoni' cū exercitibꝫ
Greciā traiecerūt. Bellū aduſuſ Brutū et Caſſiū geſtū. Q. Cornifi
ciuſ ī Affrica T. Sextiū caſſianaꝝ ꝑtiū ducē prelio uicit.

Ceſar et Antoni' ap' Philipoſ

C. uario euētu aduſuſ Brutū et Caſſiū pugnauerūt ita
ut dextra utriuſq; cornua uinceret et caſtra q̄; utriq; ab hiſ q ui
cerāt expugnarēt. S; ī eqlē fortunā ꝑtiū/ morſ Caſſii fec/ q cū

ĩeo cornu fuiſſ; q̄ pulſū erat, totū exercitū fuſū ratuſ mor-
tez ſ¹ ɔſciuit. altera deinde uict⁹. M. Brut⁹ et ipē uitã finiit
exorato Stracone fuge comite ut ſibi gladiū adiiceret An-
noꝶ etat circiter. xl. it' qſ. Q. hortenſiuſ occiſuſ eſt.

Ceſar relicto trãſmare Antonio ꝑ.
Cuintie expte impii poſite receſſerat reuerſuſ ĩ Italiã;
ueteraniſ agroſ diuiſit. Seditioneſ exercit⁹ ſui qſ correpti a fuluia
M. antonii uxore, militeſ aduſuſ impatorē ſuū ɔcitauerat, cū
graui ꝑicto inhibuit. L. Antoniuſ ɔſul. M. Antonii fr̄, eadem
fuluia ɔſiliante, bellū Ceſari intulit. receptiſ ĩpteſ ſuaſ ꝑptiſ qꝶ
agri ueteraniſ aſſignati erãt. et M. Lepido q̄ cuſtodie urbiſ cū
exercitu ꝑerat fuſo, hoſtiliter ĩ urbē irrupit.

Ceſar cū eſſet annoꝶ. xxiii. obſeſſuſ ĩ oppidū Peruſia. L.
Antoniū conatūq; aliquotieſ erumpe, et repulſū fame
coegit ĩ deditiões uenire. ipſiq; et oīb; militib; ei⁹ ignouit ſuſiã diruit
Redactiſq; ĩ poteſtatē ſuã oīb⁹ diuiſeptiſ excutib⁹ bellū citra ullū ſãguinē ɔfec͡t.

Parthi Labieno q̄ pompeianoꝶ
partiū fuerat duce ĩ Suriã irruperūt. uictoq; decidio
ſaxa, et M. Antonii legato, totã eã ꝓuinciã occupauerūt. M.
Antoniuſ cū ad bellū aduſuſ ceſarē gerēdū uxore fuluia ĩcita-
ret͡ʳ. ne ɔcordie ducū obſtaret pace fcã cū Ceſare, ſororē eiuſ
Octauiã ĩ matrimoniū dux͡t. Q. Saui clienū ɔſilia nepharia ad-
uerſuſ Ceſarē molitū ĩ iudicio ſuo ꝓtexit. iſq; dãnat⁹ mortē ɔſci-
uit. P. uentidiuſ Antonii legatuſ Parthoſ ꝑlio uictoſ Siria ex-
pulit. Labieno eoꝶ duce occiſo. Cū uicinuſ Italie hoſtiſ Sex-
tuſ Pompei⁹ Siciliã ꝯteneret, et ɔmertiū Annone impediret,
eo poſtulatã cū pacē Ceſar et Antoniuſ fecerūt ita ut Sici-
liam ꝓuinciã hr̄et. Preterea mot⁹ affrice et bella ĩ ea ɔtinet.

Cum Sextuſ pompei⁹ rurſuſ
Latrociniiſ mare ĩfeſtū redderet, nec pacē quã acce-
perat ꝑſtaret Ceſar neceſſario aduſuſ eū bello ſuſcepto, duob;
naualib; ꝑluſ cū dubio euentu pugnauit. L. Ventidi⁹ legat⁹

M. Antonii Parthoſ i Siria ꝑlio uicit. Regē eoꝝ occidit. Iu
dei qꝫ a legatiſ Antonii ſub acti ſᵗ. Preterea belli Siculi appa
ratū ꝯtinet

ADuerſuſ Sex pompeiū uario euentu naualibꝫ ꝑluſ pu-
gnatū ē ita ut ex duabꝫ Ceſariſ claſſibꝫ altera cui agrip-
pa p̄erat uinceret altera quā Ceſar duxerat deleta, expoſiti
in terra militeſ i mag° ꝑiculo eſſet. Victuſ de in Sex pompeiꝰ
i Siciliā ꝑfugit. M. Lepiduſ qui ex affrica uelut ad ſocietatem
belli ꝯᵗ Sextū Pompeiū Ceſare gerenti traiecerat, cū bellū Ce
ſari inferret relicto exercitu, abrogato triumuiratꝰ hōre ui-
taꝫ impetrauit. M. Agrippa nauali corona ab Ceſare donatꝰ
ē. q honoſ nlli añ eū hituſ erat. dū cū Cleopatra luxuriatᵘ tarde.

MArcuſ Antoniuſ Mediam.
Migreſſuſ bellū cū legionibꝫ peditū. xviii. et. xvi. eqtū
Parthiſ intulit. et cū duabꝫ legionibꝫ amiſſiſ, nulla re ꝓſpe ceſſe-
te, retro rediret i ſecutiſ ſub inde parthiſ et ingenti trepidatiōe
et magno totiuſ exercitꝰ ꝑiculo i armeniā reuerſuſ eſt. xxi.
die. ccc. milia fuga emenſuſ circa ottomilia hominū tem-
peſtatibꝫ amiſit. Tempeſtateſ quoqꝫ i feſtaſ ſup tam i feliciter
ſuſceptū parthicū bellū culpa ſuā paſſuſ ē. quia hyemare in
Armenia nolebat dum ad Cleopatrā feſtinat.

SEXTVS. POMPEIVS. CVM. IN
fidem. M. Antonii ueniret, bellū aduerſum
eum i Aſia moliens oppreſſuſ a legatiſ eiuſ
occiſuſ eſt. Ceſar ſeditionem ueteranoꝝ cū
magna ꝑnicie motam inhibuit. Iapigaſ
et Dalmataſ, et Pannonioſ ſubegit. Antoniuſ
Artundē Armenie regē fide data ꝑductū in uincula con-
ici iuſſit, regnum qꝫ Armenie filio ſuo ex cleopatra na-
to dedit quam uxoriſ loco iam pridem captuſ amo
re eiuſ habere cepat.

Ceſar in hilirico Dalmataſ domuit Cū. M. Antoniuſ ob amorem Cleopatre ex qua duoſ filioſ hēbat Phyladelphum et Alexandrū neq; ī urbem uenire uellet neq; finito eiuſ ratuſ tp̄re imperium deponē bellūq; moliret qđ urbi et Italie inferret ingentib; tam naualib; q̄ terreſtriſ copiiſ ob hoc ꝯtractiſ remiſſoq; Octauie ſorori ceſariſ repudio. Ceſar in Epirhum cū exercitu traiecit. pugne deinde rauales et p̄lia ꝯ̄ſtria ſecūda ceſariſ referunt.

Marcuſ Antoniuſ ad Achium claſſe uictuſ Alexandriam profugit. obſeſſuſq; a Ceſare ī ultima deſperatione rerū p̄cipue occiſe Cleopatre falſo ꝛ ore impulſuſ ſe ip̄e interfecit. Ceſar Alexandria in poteſtate redacta. Cleopatra ne in arbitriū uictoriſ ueniret uoluntaria morte defuncta in urbem reuerſuſ treſ triumphoſ egit unum ex Hylirico. Alterum ex Achaica uictoria tertium de Cleopatra. Jmpoſito fine ciuilibuſ belliſ et altero et trigeſimo anno. M. Lepiduſ lepidi qui trium uir fuerat filiuſ cōiurati̇one aduerſuſ Ceſarem facta bellum molienſ oppreſſuſ et occiſuſ eſt.

Gayuſ Ceſar rebuſ compoſitiſ et omnibuſ prouinciiſ in certam formam redactiſ Auguſtuſ quoq; cognominatuſ eſt. Tum ille cōuentum Narbone egit. cenſuſ a tribuſ galliiſ quaſ Ceſar pater uicerat actuſ. Bellum aduerſuſ Baſternaſ. et Moeſoſ et aliaſ genteſ a. M. Craſſo referuntur.

Bellum a. M. Craſſo aduerſuſ Trachaſ et ab Ceſare aduerſuſ Hyſpanoſ geſtum reuertitur et Salaſſi genſ alpina perdomiti

Gretia a Tiberio Nerone et Druſo Ceſariſ priuigno domita. Agrippa ceſariſ gener mortuuſ ab Druſo cenſuſ actuſ eſt.

Ciuitates Germanie cis Rhenum et trans Rhenum poſite oppugnantur a Druſo. Et tumultus qui ob cenſum exortus in gallia erat, comprimitur. Ara dei Ceſaris ad confluentem maris et Rhodani dedicata Sacerdote creato. C. Iulio uercbon dari dubuo aeduo.

Traces domiti a Cepione. Item Cerusci. Centrei. Cauci. aliiq; germanorum trans Rhenum gentes ſubacte ab Druſo referuntur. Octauia ſoror Auguſti defuncta, ante amiſſo filio marcello, cuius monumenta ſunt theatrū & porticus nomini ei9 dicata.

Bellum aduerſus trans Rhenas gentes, ab Druſo geſtū refertur. in quo inter primores pugnauerunt, tum ſenectus & Anectius tribuni ex ciuitate Neruiorum. Dalmatas et Pannonios Nero frater Druſii ſubegit. Pax cum Parthis facta eſt. ſignis ab rege eorum que ſub Craſſo et poſtea ſub Antonio capta erant redditis.

Bellū aduerſus Germanorum trans Rhenum ciuitates geſtum ab Druſo refertur. Ipſe ex fractura equo ſuper eius crus elapſo triceſimo die quo id acciderat mortuus. Corpus a Nerone fratre qui nuntio ualitudinis euocatus, raptim accurrerat. Romam peruectum et in tumulo. C. Iulii conditum. Laudatus eſt ab Ceſare Auguſto uictrico & ſupmus eius plures honores dedit.

EXPLICITE. SVNT. PERIOCHE. OMNIVM. LIBRORVM TITILIVII. PATAVINI.

Ex Libris Johannis Francisci, et Gregorij Sanctigerma
ni Corbi Fratrum anno 1509

8mf Rf

184